

Raport o stanie starogardzkiej rodziny

Raport o stanie starogardzkiej rodziny jest diagnozą kondycji rodziny ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych i ekonomicznych. Raport 2015 r. wzorowano na Raporcie o stanie starogardzkiej rodziny z sierpnia 2011 r., który Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański opracował na sesję Rady Miasta i zaprezentował w dniu 31 sierpnia 2011 r. Tegoroczny Raport zawiera dane umożliwiające ocenę niektórych zjawisk oraz podaje przykład zadań realizowanych na terenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański. Dokument opiera się na materiałach pozyskanych i będących w zasobach Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Starogardzie Gdańskim. Urząd i miejskie jednostki organizacyjne opracowują w ciągu roku na potrzeby Gminy Miejskiej Starogard Gdański (w tym dla Rady Miasta), w celach sprawozdawczych, dla wykonania obowiązków ustawowych i wynikających z prawa miejscowego, m.in. Raport o stanie Miasta, Informację o realizacji zadań oświatowych, sprawozdania z realizacji Gminnych programów przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, współpracy z organizacjami pozarządowymi. Informacje z wymienionych dokumentów są w Raporcie – jako istotne dla prezentowanej problematyki – ponownie ukazywane.

Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej (art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej (art. 7. 1. pkt. 16 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /Dz.U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm./). Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej /Dz.U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm./).

Spółczesność polskie tradycyjnie przywiązuje duże znaczenie do wartości, jakie realizowane są w rodzinie i przez rodzinę. Państwo, samorządy, kościół katolicki i wiele podmiotów podejmują działania w celu stabilności rodziny. W tym celu istotne są działania na rzecz możliwości wykonywania pracy dającej stały dochód, rozwoju budownictwa mieszkaniowego i wzrostu dostępności mieszkań dla każdej rodziny, opieki socjalnej i zdrowotnej, przeciwdziałania patologiom zagrażającym bezpieczeństwu rodziny, działania społeczne i edukacyjne umożliwiającej wszechstronny i permanentny rozwój, w tym m.in. udostępnianie uboższym rodzinom usług w zakresie edukacji, zdrowia, kultury, wypoczynku.

W pierwszym punkcie Raportu ukazano dane demograficzne o mieszkańcach Starogardu Gdańskiego w przedziale czasowym od 2010 r. do 2014 r. Punkt drugi dotyczy sytuacji materialno-życiowej starogardzkich rodzin objętych pomocą społeczną, kondycję finansową tych rodzin z uwzględnieniem źródeł pozyskiwania dochodów, problemy ubóstwa i formy wsparcia funkcjonujące w Starogardzie Gdańskim. W punkcie trzecim ujęto kwestię mieszkaniową w latach 2004 – 2013/2014. Punkt czwarty dotyczy zjawisk zachodzących na starogardzkim rynku pracy w ostatnich 4 latach. Punkt piąty dotyczy działań na rzecz rodziny wynikających z realizacji zadań edukacyjnych Gminy. Punkt szósty ukazuje miejskie działania z zakresu aktywności obywatelskiej, profilaktyki zdrowia i uzależnień, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Raport nie uwzględnia wszystkich aspektów życia starogardzkiej rodziny ponieważ instytucje pomocowe ukierunkowują swoje działania przede wszystkim na wspieranie środowisk zmarginalizowanych i wykluczonych. Brak jest bardziej przekrojowego materiału badawczego w

zasobach Urzędu i i innych jednostek. Rozpoznanie zagadnień wymaga specjalnych badań, jak też stałej i systematycznej obserwacji sytuacji rodzin. Podjęcie takich działań umożliwiłoby uaktualnianie danych dotyczących rodziny, jak również korygowanie działań Samorządu na rzecz rodziny.

1. DANE DEMOGRAFICZNE O MIESZKAŃCACH STAROGARDU GDAŃSKIEGO

Liczba mieszkańców naszego miasta na przełomie lat 2010 – 2014 ma tendencję malejącą. W ciągu ostatnich 4 lat spadła o 1.448 osób. Liczba kobiet kształtowała się średnio na poziomie 52%, a mężczyzn 48%.

Tab. nr 1. Liczba mieszkańców Starogardu Gdańskiego w latach 2010-2014

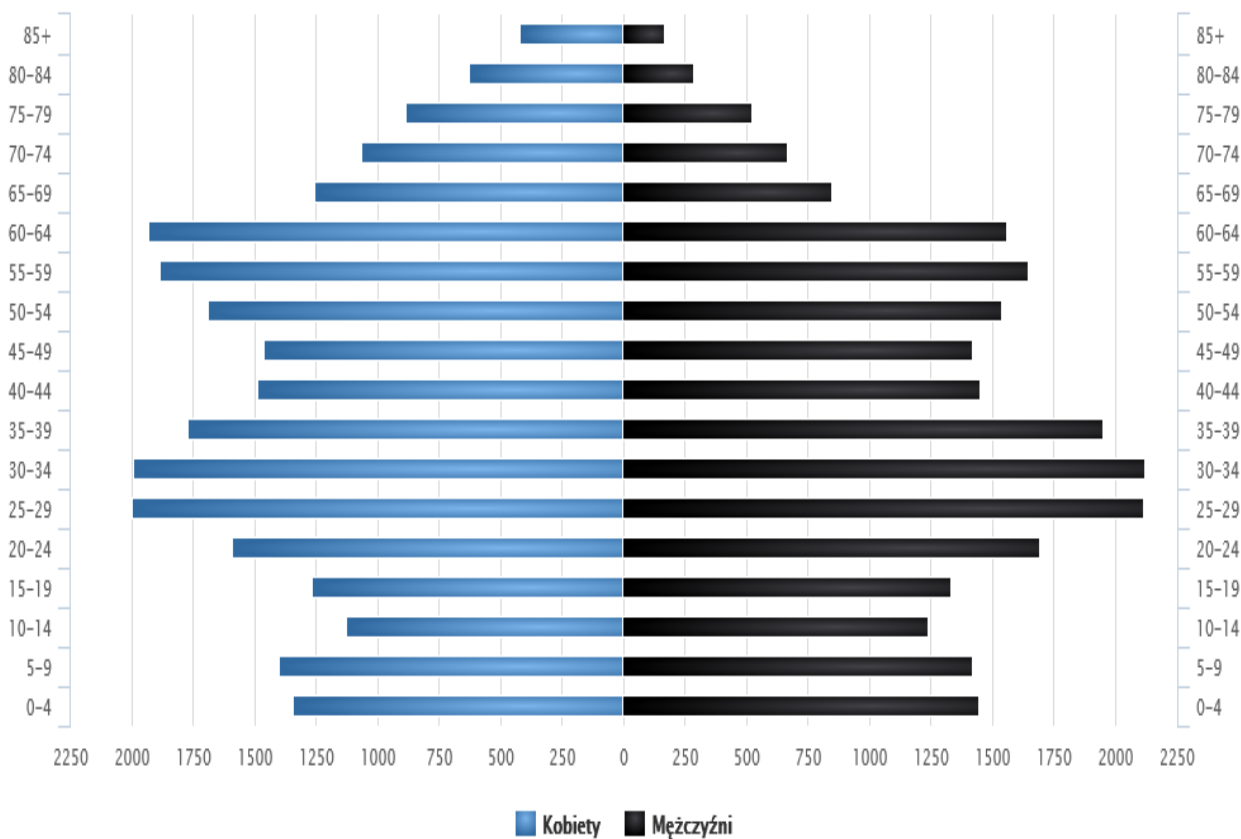
Wyszczególnienie/lata	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6
Ludność ogółem, w tym:	47.196	46.861	46.637	46.180	45.748
Kobiety	24.662	24.521	24.433	24.176	23.966
Mężczyźni	22.534	22.340	22.204	22.004	21.782

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Starogard Gdański

Tab. nr 2. Piramida wieku mieszkańców Starogardu Gdańskiego – 2014 r.

Piramida wieku mieszkańców Starogardu Gdańskiego, 2014

(Źródło: GUS)

Tab. nr 3. Ruch naturalny ludności w latach 2011 - 2014

Wyszczególnienie/lata	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5
Urodzenia	542	529	493	475
Zgony	457	501	441	512
Przyrost naturalny ¹	+85	+28	+52	-37
Napływ ²	422	425	346	500
Odpływ ³	862	772	942	993
Saldo migracji	-440	-347	-596	-493

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Starogard Gdański

Tab. nr 4. Urodzenia w Starogardzie Gdańskim w latach 2010 - 2014

Wyszczególnienie/lata	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6
Kobiety	262	281	273	215	223
Udział w %	47	50	52	45	48
Mężczyźni	298	284	256	263	240
Udział w %	53	50	48	55	52
Razem	560	565	529	478	463

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Starogard Gdański

W 2014 r. zarejestrowano o 97 urodzeń mniej niż w 2010 r. Liczba urodzeń płci żeńskiej kształtowała się średnio na poziomie ponad 50% natomiast płci męskiej ponad 49%.

Tab. nr 5. Zgony w Starogardzie Gdańskim w latach 2010 - 2014

Wyszczególnienie/lata	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6
Kobiety	185	213	237	207	226
Udział w %	42	44	49	47	45
Mężczyźni	254	269	246	229	280
Udział w %	58	56	51	53	55
Razem	439	482	483	436	506

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Starogard Gdański

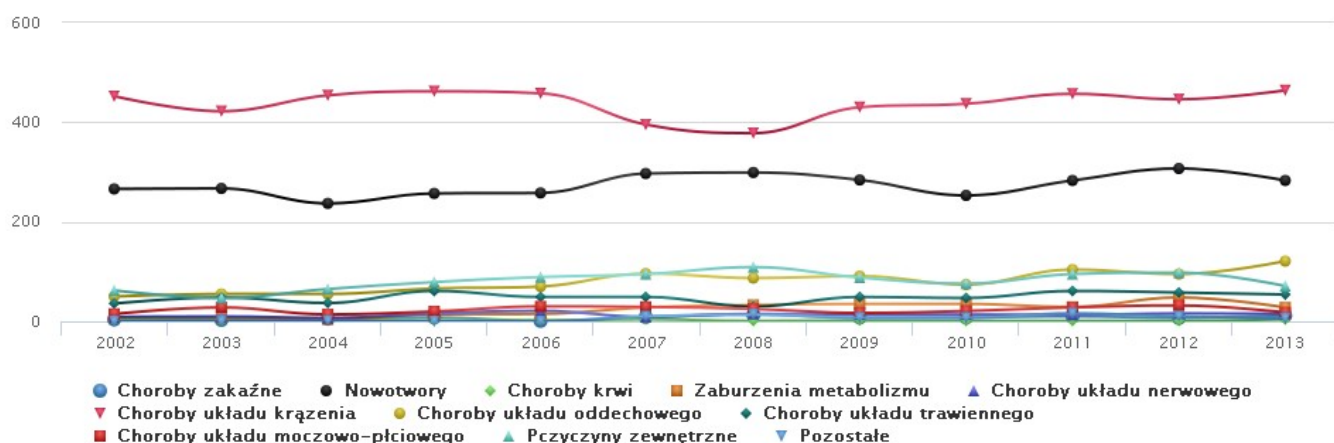
Największą liczbę zgonów mieszkańców Starogardu Gdańskiego - 506 - odnotowano w 2014 r., w tym 226 kobiet i 280 mężczyzn. Liczba zgonów pośród kobiet kształtowała się średnio na poziomie 45% natomiast mężczyzn 55%. Corocznie liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów, jedynie w 2014 r. liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń aż o 43.

¹ Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie;

² Zameldowania na pobyt stały;

³ Wymeldowania z pobytu stałego;

Tab. nr 6. Przyczyny zgonów w Starogardzie Gdańskim w latach 2002 - 2013

Zgony spowodowane chorobami układu krążenia

42,6%

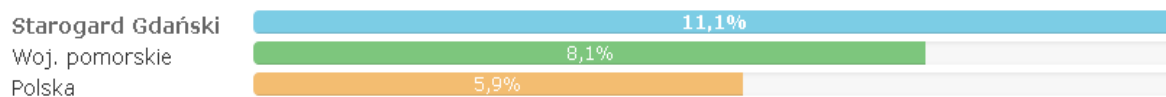
Zgony spowodowane nowotworami

26,0%

Zgony spowodowane chorobami układu oddechowego

11,1%

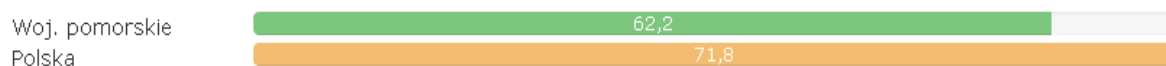
Zgony z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania na 100 tys. ludności

8,7

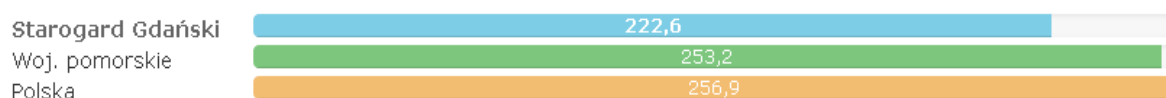
Zgony z powodu nowotworów oraz chorób układu krążenia na 10 tys. mieszkańców

62,2

Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności

222,6

Źródło: www.polskawliczbach.pl/Starogard_Gdanski

Tab. nr 7. Liczba małżeństw zawartych w latach 2010 - 2014

2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5
302	301	283	225	272

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Starogard Gdański

Tab. nr 8. Liczba rozwodów w latach 2010 - 2014

2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5
88	110	90	90	95

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Starogard Gdański

Liczba zawieranych małżeństw ma tendencję malejącą, tylko w roku 2014 nieznacznie wzrosła w stosunku do roku 2013.

Liczba rozwodów ma tendencję wzrostową.

2. SYTUACJA MATERIALNO-ŻYCIOWA STAROGARDZKICH RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Starogard Gdański. Z mocy ustawy o pomocy społecznej jego zadaniem jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiających im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Tab. nr 9. Realizacja świadczeń - zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w Gminie Miejskiej Starogard Gdański⁴

Rok	Wysokość wydatków ogółem (w zł)	Liczba udzielonych świadczeń
1	2	3
2006	112 300	205
2007	179 000	269

⁴ Realizacja uchwał Rady Miasta Starogard Gdański: Nr XLII/395/2006 Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i wypłaty jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka; Nr XLVI/450/2006 Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego z dnia 13 września 2006 r. zmieniająca Uchwałę Nr XLII/395/2006 Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i wypłaty jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka; Uchwała Nr IX/64/2015 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i wypłaty jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka;

2008	172 800	264
2009	172 050	252
2010	159 100	238
2011	126 900	189
2012	104 400	151
2013	111 500	160
2014	69 950	100
2015 (31.07.)	67.400	94

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim

Wzrost liczby udzielonego w 2015 r. tzw. miejskiego becikowego wynika z podwyższenia kryterium dochodowego, a nie ze wzrostu liczby urodzeń. Wzrost wydatków jest skutkiem podwyższenia wartości świadczenia. Obecnie obowiązujące wartości zapomogi:

- przy dochodach od 0 zł do 200 zł *(było 0 zł – 100 zł)* na osobę w rodzinie
- 900 zł *(było 800 zł)*,
- przy dochodach powyżej 200 zł do 400 zł *(było 100 zł – 200 zł)* na osobę w rodzinie
- 750 zł *(było 650 zł)*,
- przy dochodach powyżej 400 zł do kwoty określonej w § 1 ust. 1 *(było 200 zł – 351 zł)*
- 600 zł *(było 500 zł)*.

Źródłem dochodu świadczeniobiorców pomocy społecznej są: emerytura lub renta, dodatek mieszkaniowy; świadczenia rodzinne; fundusz alimentacyjny; zasiłek stały; świadczenia pielęgnacyjne; praca na własny rachunek; praca najemna dorywcza oraz praca najemna stała.

Tab. nr 10. Główne źródło dochodu świadczeniobiorców pomocy społecznej

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w tych rodzinach	
		2010 r.	2014 r.	2010 r.	2014 r.
1	2	3	4	5	6
1	Brak dochodu	298	366	336	423
2	Emerytura lub renta	274	255	478	472
3	Inne, niezarobkowe: dodatek mieszkaniowy, świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, zasiłek stały, świadczenie pielęgnacyjne	1.029	977	2.738	2.785
4	Praca na własny rachunek	4	2	12	6
5	Praca najemna dorywcza	79	89	218	272
6	Praca najemna stała	229	221	974	900
Razem		1.913	1.910	4.756	4.858

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim

Dochód na osobę w rodzinie objętej pomocą społeczną w 2014 r. oscylował w granicach:

0,00 – 50,00 zł	–	400 rodzin, w tym 500 osób,
50,01 – 100,00 zł	–	55 rodzin, w tym 107 osoby,
100,01 – 150,00 zł	–	77 rodzin, w tym 149 osób,
150,01 – 250,00 zł	–	199 rodzin, w tym 506 osób,
250,01 – 351,00 zł	–	217 rodzin, w tym 769 osób,
351,01 – 477,00 zł	–	283 rodzin, w tym 1.100 osoby,
477,01 zł i więcej	–	679 rodzin, w tym 1.757 osób.

Tab. nr 11. Dieta rodziny będących pod opieką MOPS Starogard Gdański

Lp.	Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
		2010 r.	2014 r.	2010 r.	2014 r.
1	2	3	4	5	6
1	0	1.046	1.071	1.303	1.382
2	1	298	276	815	802
3	2	282	299	1.072	1.194
4	3	183	167	887	829
5	4	65	61	388	369
6	5	27	21	188	154
7	6	6	13	50	109
8	7 i więcej	6	2	53	19
Razem		1.913	1.910	4.756	4.858

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim

Starogardzkie rodziny znalazły się w obszarze pomocy społecznej z różnych powodów. Główną przyczyną było m.in. ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Tab. nr 12. Przyczyny udzielania pomocy społecznej rodzinom w Starogardzie Gdańskim w 2014 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2010 r.	2014 r.	2010 r.	2014 r.
1	2	3	4	5
Ogółem	1.913	1.910	4.756	4.858
Alkoholizm	238	330	324	481
Bezdomność	121	118	124	136
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna	73	50	428	292
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	341	332	172	1 110
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	162	172	396	386
Bezrobocie	1.082	1.102	2.863	2.975
Brak problemu – wynagrodzenia dla opiekunów prawnych	10	0	24	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	0	1	0
Długotrwała lub ciężka choroba	858	1.030	1.981	2.385
Narkomania	8	17	8	21
Niepełnosprawność	652	821	1.494	1.873
Potrzeba ochrony macierzyństwa	274	424	1.112	1.977
Przemoc w rodzinie	19	32	65	107
Sieroctwo	4	6	9	8
Sytuacja kryzysowa	1	0	3	0

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	28	61	32	78
Ubóstwo	1.286	1.406	2.954	3.387
Zdarzenie losowe	3	7	10	16
Wielodzietność	106	213	626	1.198
Pochówek kości na polecenie prokuratury	2	1	2	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określone dla Gminy realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Część zadań obligatoryjnych powierzono pracownikom socjalnym pracującym w terenie. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dnia 20 lutego 2013 r. ogłosiło Resortowy Program wspierania rodziny i pieczy zastępczej, dotyczący pomocy w sfinansowaniu etatów **asystenta rodziny**, dzięki któremu również w starogardzkim MOPS można było zatrudnić asystentów rodziny.

**Tab. nr 13. Realizacja zadania „asystent rodziny”
w Starogardzie Gdańskim w 2014 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie
1	2	3
1.	Liczba asystentów rodziny zatrudnionych przez MOPS	5
2.	Wynagrodzenie finansowane: a/ z budżetu gminy b/ z innych źródeł	16.764 79.124
3.	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	9
4.	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	25
5.	Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną	5
6.	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę	25
6a.	ze względu na osiągnięcie celu	6
6b.	odmowę współpracy	1
6c.	zmianę metody pracy	0
7.	Liczba rodzin, z którymi kontynuowana jest współpraca w 2014 r.	19

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim

W 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej pokrywał koszty **pieczy zastępczej** dla 55 dzieci. Środki, na ten cel wynosiły 106.697,97 zł, i przekazano je Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim. Efekty współpracy asystentów z rodzinami są zadawalające. Jednak należy stwierdzić, że potrzeby środowiskowe są znacznie większe i w ocenie pracowników socjalnych, problemy związane ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma wiele rodzin. Wprowadzenie asystenta rodziny odbywa się na zasadzie dobrowolności i przy współpracy z Ośrodkiem, wyjątek stanowią przypadki orzeczeń sądowych. Z obserwacji i informacji posiadanych na temat rodzin objętych pomocą wynika, iż rodziny są niechętne do przyjmowania tego rodzaju pomocy i jedyną możliwością realizowania zadania związanego z zabezpieczeniem potrzeb dzieci jest monitorowanie i nadzór ze strony pracownika socjalnego. Ośrodek podejmuje działania, które w końcowym efekcie powodują wzmocnienie rodziny i prowadzą do dobrowolnej współpracy z asystentem.

W 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał **świadczenia rodzinne** w formie:

- 1) zasiłku rodzinnego z dodatkami 1.617 rodzinom;
- 2) świadczenia pielęgnacyjnego z tyt. opieki nad osobą niepełnosprawną 196 osobom;
średnio miesięcznie wypłacano 183 świadczenia;

3) zasiłku dla opiekuna	117 osobom;
średnio miesięcznie wypłacano	82 świadczenia;
4) specjalnego zasiłku opiekuńczego	7 osobom;
średnio miesięcznie wypłacano	7 świadczeń;
5) zasiłku pielęgnacyjnego	1.848 osobom;
średnio miesięcznie wypłacano	1.754 świadczenia;
6) świadczeń z funduszu alimentacyjnego	520 rodzinom;
7) jednorazowej zapomogi z tyt. urodzenia dziecka	425 rodzinom;
8) jednorazowej zapomogi z tyt. urodzenia dziecka na podstawie Uchwały Rady Miasta	100 rodzinom.

W 2014 r. ze świadczeń rodzinnych skorzystały 3.811 rodziny, którym wypłacono 75.395 zł. Z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami skorzystało 1.617 rodzin, którym wypłacono 51.599 zł świadczeń na dzieci. Z funduszu alimentacyjnego skorzystało 520 rodzin, w których uprawnionych do świadczeń było 849 osób. Z pomocy finansowej realizowanej w ramach rządowego wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne skorzystało 196 osób.

Ośrodki Wsparcia Dziennego – działają w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim:

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy przy Al. Jana Pawła II 6 – dla osób z upośledzeniem umysłowym,
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy przy Al. Jana Pawła II 5 – dla osób z upośledzeniem umysłowym,
- 3) Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Pelplińskiej 3 – dla osób przewlekłe chorych psychicznie i wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych.

W roku 2014 Środowiskowe Domy Samopomocy objęły swoim oddziaływaniem 114 uczestników, w tym:

- 1) 57 przypadków, u których stwierdzono niepełnosprawność intelektualną,
- 2) 15 przypadków, u których stwierdzono niepełnosprawność ruchową,
- 3) 37 przypadków przewlekłych chorób psychicznych, które wykazywały inne zaburzenia czynności psychicznych,
- 4) 3 osoby niedowidzące,
- 5) 2 osoby niedosłyszające.

Podstawowym celem działalności Ośrodków Wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2014 r. było stworzenie systemu oparcia społecznego poprzez:

- 1) zaspokojenie potrzeb bytowych, edukacyjnych, społecznych,
- 2) reprezentowanie interesów osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej,
- 3) przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu,
- 4) prowadzenie rehabilitacji społecznej i leczniczej rozumianej jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez uczestników poprawy jakości życia.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w **domu pomocy społecznej**. Umieszczenie w domu pomocy społecznej jest ostatecznością i powinno być poprzedzone oceną możliwości udzielenia pomocy w miejscu zamieszkania oraz zbadaniem sytuacji rodzinnej. W konsekwencji skierowanie do domu pomocy społecznej wymaga oceny stanu zdrowia oraz uprzedniego ustalenia zakresu możliwości korzystania przez daną osobę z pomocy środowiskowej, w szczególności zaś zbadania możliwości

zorganizowania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Istnieje możliwość kierowania osób ze Starogardu Gdańskiego do DPS: Malbork, Gniew, Szpęgawsk, Elbląg, Chojnice, Stawiska, Wysoka, Pelplin, Czarne. W 2014 r. do DPS skierowano 4 osoby, za które MOPS poniósł wydatki w łącznej kwocie 87.951,66 zł. W 2014 r. Ośrodek pokrywał koszt pobytu 34 osobom przebywającym w DPS na kwotę 855.513,00 zł. Średni miesięczny koszt utrzymania 1 osoby w domu pomocy społecznej wyniósł 2.096,85 zł.

Ważnym elementem uzupełniającym system wspierania rodzin jest **dożywianie dzieci**. Pracownicy socjalni wraz z pedagogami szkolnymi, wspierani przez wychowawców klas, tworzą listy osób najbardziej potrzebujących pomocy, wskazując, którzy uczniowie powinni korzystać z darmowego posiłku na terenie szkoły. W 2014 r. rzeczywista liczba osób objętych rządowym programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniosła 2.868, w tym 1.313 osób korzystało z posiłku, a 2.660 z zasiłku celowego. Pomocy udzielono za 1.162.216 zł, w tym środki własne Gminy Miejskiej Starogard Gdański wynosiły 557.516 zł a dotacja rządowa 604.700 zł.

Warunki mieszkaniowe części klientów są bardzo złe, niekiedy urągające godności człowieka, lokale są zdewastowane i przeludnione. W 2014 r. do MOPS złożono 2.058 wniosków o **dotatki mieszkaniowe**, z czego:

- 1) 1.979 rozpatrzono pozytywnie,
- 2) 79 rozpatrzono negatywnie.

Z ogółu przyjętych wniosków 26% stanowiły wnioski mieszkańców zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej „Kociwie”, 34% TBS, 10% Wspólnoty Mieszkaniowe, a 30% pozostali (domki jednorodzinne, stancje, Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów).

Gmina Miejska Starogard Gdański udziela uczniom, których rodziny znalazły się w trudnej sytuacji, **pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów i zasiłków szkolnych**.

Tab. nr 14. Pomoc materialna o charakterze socjalnym

Nazwa świadczenia	2012/2013		2013/2014		wrzesień-grudzień 2014	
	Liczba uczniów	Kwota	Liczba uczniów	Kwota	Liczba uczniów	Kwota
1	2	3	4	5	6	7
Stypendia	1.758	515.202	1.537	339.510	661	190.214
Zasiłki	136	23.050	128	20.600	75	9.750
Razem	11.894	538.252	1.665	360.110	736	199.964

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

W 2014 r. znaczącym wsparciem dla rodzin najuboższych było udzielenie z budżetu państwa pomocy finansowej na zakup **wyprawek szkolnych**. W Starogardzie Gdańskim z tej formy wsparcia skorzystało 634 uczniów, na łączną kwotę 165.357,15 zł.

W 2014 r. wprowadzony został Rządowy program dotyczący **darmowych podręczników** dla uczniów, w wyniku którego kolejne roczniki otrzymywać będą darmowe podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe. W roku szkolnym 2014/2015 programem zostali objęci uczniowie klas pierwszych szkół podstawowych, których w Starogardzie było 710; koszt zadania na wyposażenie szkół w podręczniki i materiały edukacyjne do nauczania języka obcego nowożytnego oraz w materiały ćwiczeniowe wniósł w mieście 53.057,61 zł. To wymierne wsparcie odciążające budżety domowe.

Poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej - głównym realizatorem w imieniu Gminy Miejskiej Starogard Gdański zadań pomocy społecznej - w Starogardzie Gdańskim funkcjonuje wiele innych instytucji, placówek i organizacji działających na rzecz rodziny w celu udzielania jej wsparcia. Również i ich udziałem jest budowanie spójnego i pełnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

➤ **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną podporządkowaną Zarządowi Powiatu Starogardzkiego; wykonuje zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej, mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcyjności rodzin.

Do zadań realizowanych przez PCPR należy między innymi:

- 1) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie, w szczególności poprzez prowadzenie i organizowanie:
  - a) placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i rodzinnego,
  - b) placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym – świetlice i ogniska środowiskowe,
  - c) tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.
- 2) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- 3) opieka nad pełnoletnimi wychowankami rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych udzielanie pomocy finansowej z tytułu kontynuowania nauki oraz usamodzielnienia,
- 4) przygotowywanie i szkolenie rodzin zastępczych,
- 5) współpraca ze wszystkimi jednostkami, które w zakresie swych zainteresowań mają rodzinę: pomoc dla niej, poprawę relacji w rodzinie, przeciwdziałanie sieroctwu społecznemu, pomoc dla niepełnosprawnych i ich rodzin.

Podstawową formą działania jest praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom, rodzinom we wspomaganiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.

➤ **Rodziny zastępcze**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.:

- 1) na terenie miasta Starogard Gdański funkcjonowało:
  - a) 67 rodzin zastępczych, w tym 1 rodzina zastępcza zawodowa (o charakterze pogotowia rodzinnego),
  - b) 23 rodziny zastępcze niezawodowe,
  - c) 43 rodziny zastępcze spokrewnione;
- 2) w ww. rodzinach zastępczych przebywa 86 dzieci, w tym:
  - a) 4 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych i rodzinnych domach dziecka,
  - b) 27 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych,
  - c) 55 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych;
- 3) informacje dotyczące całego powiatu starogardzkiego za rok 2014:
  - a) przekształcono 1 rodzinę (funkcjonującą jako placówka opiekuńczo-wychowawcza) w rodzinny dom dziecka,
  - b) nie podpisano żadnych nowych umów na rodzinę zastępczą zawodową,
  - c) przeszkolono 25 rodzin – kandydatów na rodzinę zastępczą z tego: 10 rodzin spokrewnionych i 15 rodzin niezawodowych,
  - d) ogółem funkcjonuje 12 rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów

dziecka z 58 dziećmi, 69 rodzin zastępczych niezawodowych z 108 dziećmi i 80 rodzin zastępczych spokrewnionych z 106 dziećmi.

➤ **Placówki opiekuńczo-wychowawcze**

Na terenie miasta Starogard Gdański funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza dysponująca 12 miejscami (w tym 12 dzieci pochodzących ze Starogardu Gdańskiego), tj. Placówka Rodzinna – Rodzinny Dom Dziecka im. Św. Antoniego w Starogardzie Gdańskim. Posiada stałe zezwolenie Wojewody Pomorskiego, który sprawuje nadzór nad placówką a działalność jest dofinansowywana z budżetu Powiatu Starogardzkiego. Średnio miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych działających na terenie Starogardu Gdańskiego wynosi 2.209,15 zł (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2014 r. poz. 1145).

➤ **Mieszkanie chronione**

Od 1 września 2011 r. funkcjonuje mieszkanie chronione w Starogardzie Gdańskim przy ul. Wodnej 4, przeznaczone dla 10 wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Mieszkanie jest prowadzone na zlecenie Powiatu Starogardzkiego przez Stowarzyszenie „Amor Omnia Vincit”. Na przystosowanie lokalu na potrzeby mieszkania chronionego w 2011 r. pozyskano środki finansowe w ramach programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dot. wspierania rozwoju pieczy zastępczej pt. „Godne warunki życia – prawo każdego człowieka”.

3. MIESZKALNICTWO

Według danych Urzędu Statystycznego w Starogardzie Gdańskim w 2013 r. było 16.235 mieszkań o łącznej ilości 59.830 izb i powierzchni ok. 1.073.000 m². Średnio każde z mieszkań miało 66,1 m² pow. użytkowej. Jedno mieszkanie zamieszkałe było średnio przez 3 osoby, zaś na jedną osobę przypadało średnio 23,24 m² powierzchni mieszkalnej.

**Tab. nr 15. Mieszkania w Starogardzie Gdańskim oddane do użytkowania
w latach 2004 – 2013**

	Jedno stka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ogółem											
mieszkania	miesz.	100	84	101	77	86	192	38	96	141	59
izby	Izba	465	417	487	412	401	772	207	410	543	338
powierzchnia użytkowa	m2	9.491	10.376	11.689	11.489	11.083	15.587	5.432	9.642	13.550	8.466
Spółdzielcze											
mieszkania	miesz.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
izby	Izba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa	m2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zakładowe											
mieszkania	miesz.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
izby	Izba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa	m2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Komunalne											
mieszkania	miesz.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
izby	Izba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa	m2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
społeczne czynszowe											

mieszkania	miesz.	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0
izby	Izba	112	0	0	0	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa	m2	1.785	0	0	0	0	0	0	0	0	0
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem											
mieszkania	miesz.	0	0	20	0	0	0	0	15		0
izby	Izba	0	0	80	0	0	0	0	29		0
powierzchnia użytkowa	m2	0	0	1.266	0	0	0	0	714		0
Indywidualne											
mieszkania	miesz.	68	84	81	77	82	192	38	81	141	59
izby	Izba	353	417	407	412	401	772	207	381	543	338
powierzchnia użytkowa	m2	7.706	10.376	10.423	11.489	11.083	15.587	5.432	8.928	13.550	8.466

Źródło: Raport o stanie Miasta 2014 (oprac. Wydział Inicjatyw Gospodarczych)

W latach 2010 - 2014 największą aktywnością w zakresie budownictwa mieszkaniowego wykazały się osoby fizyczne. Podejmując się budowy domów zazwyczaj finansowali je z zaciągniętego kredytu mieszkaniowego. Natomiast mieszkańcy, którzy nie dysponowali wystarczającą ilością środków finansowych na budowę domu bądź kupno mieszkania zmuszeni byli do wynajęcia mieszkania lub złożenia wniosku o przydział mieszkania socjalnego.

Tab. Nr 16. Rejestr złożonych wniosków o przydział mieszkań socjalnych z zasobów Gminy Miejskiej Starogard Gdański

Rok złożenia wniosku o przydział mieszkania	Wnioski zakwalifikowane do wykazu potrzeb mieszkaniowych	Wnioski rozpatrzone negatywnie
1	2	3
2010	44	23
2011	14	27
2012	26	39
2013	21	22
2014	17	27

Źródło: Referat Lokalowy Urzędu Miasta Starogard Gdański

Osoby zakwalifikowane do wykazu potrzeb mieszkaniowych musiały spełniać dwa kryteria Uchwały Nr X/102/2003 Rady Miejskiej Starogard Gdański z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Starogard Gdański, tj. dochód nie przekraczający 100% najniższej emerytury brutto w przypadku gospodarstwa wieloosobowego, a w przypadku osób samotnych 140% najniższej emerytury brutto oraz zamieszkiwać na terenie Starogardu Gdańskiego, w warunkach „przegęszczenia” gdzie powierzchnia nie może przekroczyć 5 m² pokoju na osobę w rodzinie lub 10 m² przy gospodarstwie jednoosobowym.

Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Starogard Gdański przeznaczony jest na zaspokajanie potrzeb mieszkańców osiągających niskie dochody, na lokale zamienne, socjalne oraz pomieszczenia tymczasowe w wypadkach przewidzianych ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Gmina Miejska zapewnia lokale socjalne, zamienne oraz pomieszczenia tymczasowe członkom wspólnoty samorządowej na zasadach określonych cyt. wyżej Uchwałą Rady Miejskiej w Starogardzie Gdańskim. Mieszkania zasobu gminnego zasiedlają najemcy zarówno komunalni jak i socjalni. Jest to grupa ludzi, która nie radzi sobie z utrzymaniem rodzin na średniej stopie życiowej. Mieszkania socjalne przyznawane z Gminy są wymierną formą pomocy społecznej. Czynnikiem jest zdecydowanie niższy niż na wolnym rynku, co pozwala uboższym mieszkańcom na utrzymanie mieszkania.

4. RYNEK PRACY W STAROGARDZIE GDAŃSKIM

Tab. nr 17. Biologiczne grupy wieku w Starogardzie Gdańskim w 2014 r.

Biologiczne grupy wieku – Starogard Gdański, 2014

(Źródło: GUS)

	Grupa wiekowa 0-14 lat	Grupa wiekowa 15 - 64 lat	Grupa wiekowa 65 - ... lat
1	2	3	4
Województwo pomorskie	16,3 %	69,9 %	13,8 %
Starogard Gdański	16,4 %	69,7 %	13,9 %

Źródło: www.polskawliczbach.pl/Starogard_Gdanski

Tab. nr 18. Liczba mieszkańców Starogardu Gdańskiego w latach 2010 - 2014 wg aktywności zawodowej

Wyszczególnienie/lata		2010	2011	2012	2013	2014
1		2	3	4	5	6
Ludność w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	Kobiety	4.546	4.501	4.457	4.366	4.288
	Mężczyźni	4.749	4.698	4.667	4.606	4.588
	Razem	9.295	9.199	9.124	8.972	8.876
	Udział w %	20,00	19,63	19,57	19,43	19,40
Ludność w wieku produkcyjnym	Kobiety (18-59)	15.010	14.343	14.124	13.746	13.417
	Mężczyźni (18-64)	15.653	15.411	15.209	14.960	14.653
	Razem	30.663	29.754	29.333	28.706	28.070
	Udział w %	65,00	63,49	62,90	62,16	61,36
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Kobiety (60 lat i więcej)	5.106	5.677	5.851	6.064	6.261
	Mężczyźni (65 lat i więcej)	2.132	2.231	2.328	2.438	2.541
	Razem	7.238	7.908	8.179	8.502	8.802
	Udział w %	15,00	16,88	17,54	18,41	19,24
Razem		47.196	46.861	46.636	46.180	45.748

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Starogard Gdański

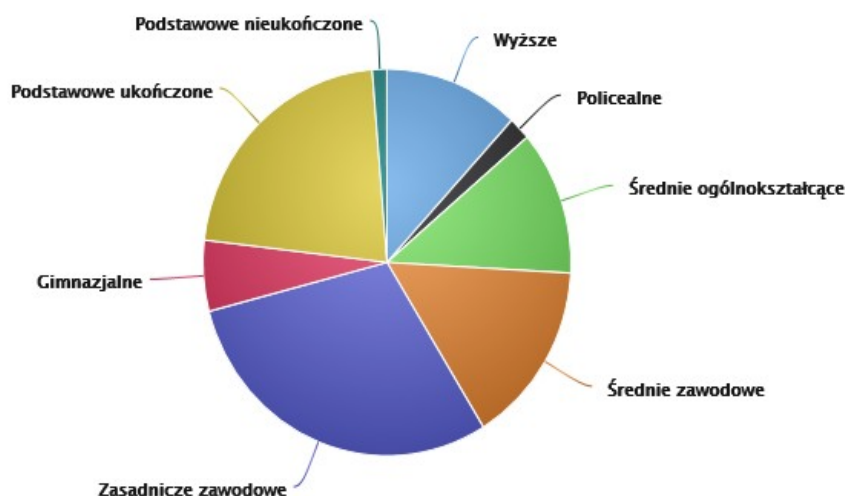
Z powyższych danych wynika, że liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na przełomie lat 2010 - 2014 ma tendencję malejącą, zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi najliczniejszą grupę mieszkańców. Liczba ta na przestrzeni lat 2010 - 2014 kształtuje się średnio na poziomie 63% populacji miasta. Natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na przełomie lat 2010 - 2014 ma tendencję wzrastającą – w 2010 r. 15%, a w 2014 r. 19,24% ogółu mieszkańców miasta.

Tab. nr 19. Poziom wykształcenia mieszkańców Starogardu Gdańskiego w wieku 13 lat i więcej – 2011 r.

Wyszczególnienie/ wykształcenie - wskaźniki %	Wyższe	Średnie i po- licealne	Po- licealne	Średnie ogólno- kształ- cące	Średnie zawo- dowe	Zasad- nicze zawo- dowe	Gimna- zjalne	Podsta- wowe ukoń- czone	Podsta- wowe nie ukoń- czone i bez wyk- ształce- nia szkol- nego
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Polska	17,9	33,3	2,7	12,4	18,1	22,9	5,2	19,3	1,4
Województwo pomorskie	18,7	33,2	2,7	13,3	17,3	23,2	5,3	18,3	1,2
Starogard Gdański w tym:	11,9	29,4	1,9	12,1	15,3	29,7	5,9	21,9	1,3
kobiety	14,4	31,9	2,6	13,8	15,5	21,7	65,3	25,1	1,5
mężczyźni	9,2	26,7	1,2	10,3	15,1	38,0	36,5	18,5	1,1

Poziom wykształcenia – Starogard Gdański

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

źródło: www.polskawliczbach.pl/Starogard_Gdanski

Wykształcenie mieszkańców Starogardu Gdańskiego w badawczym 2011 r. na poziomie wykształcenia średniego i wyżej jest niższe niż średnio w tych grupach w kraju i w województwie. Natomiast mieszkańców z wykształceniem zawodowym i niższym jest więcej niż średnie krajowe i wojewódzkie.

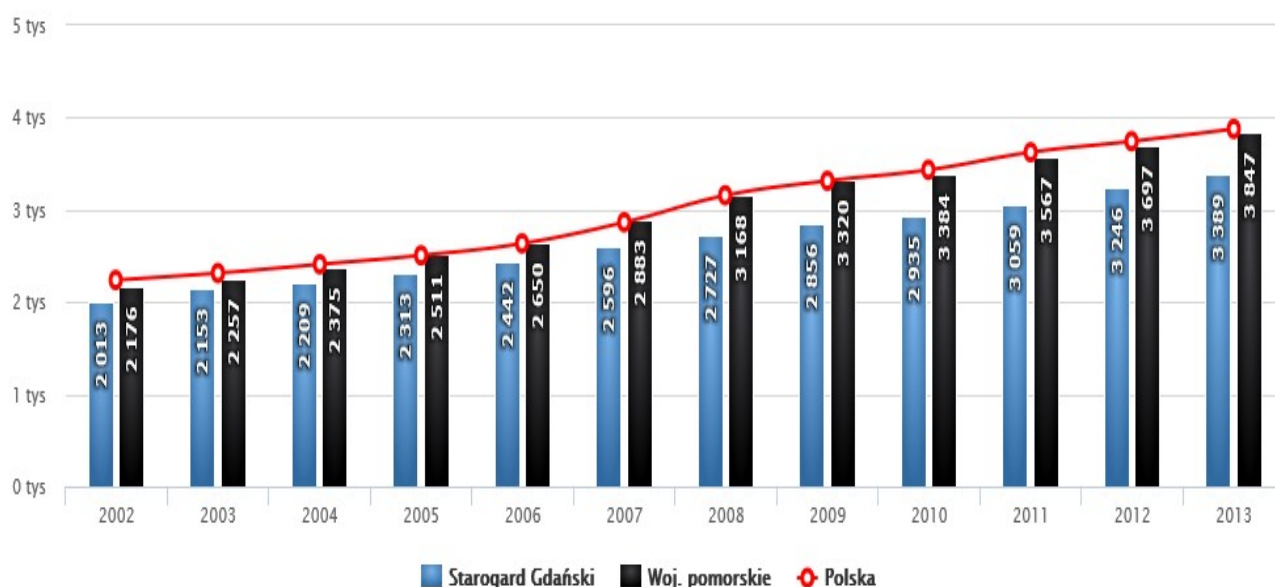
Dojazdy do pracy w Starogardzie Gdańskim w 2013 r. (wg GUS):

- Liczba osób wyjeżdżających do pracy 1.912
- Liczba osób przyjeżdżających do pracy 2 873
- Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy 961
- Liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy 1,50

Tab. nr 20. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w Starogardzie Gdańskim w latach 2002 – 2013

(Źródło: GUS)

O ile przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie pomorskim zbliżone jest do wynagrodzenia w kraju, to w Starogardzie Gdańskim utrzymuje się ono na niższym poziomie o ok. 500 zł.

W 2014 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych starogardzian w Powiatowym Urzędzie Pracy zmalała z 3.195 w 2011 r. do 2.072 osób. W latach 2011 i 2012 liczba zarejestrowanych bezrobotnych utrzymywała się na podobnym poziomie i wynosiła odpowiednio 3.195 i 3.157 osób. W 2014 r. odnotowano znaczne obniżenie liczby bezrobotnych nie posiadających prawa do zasiłku, liczba ta zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 400 osób i wyniosła 1.836 zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku.

Tab. nr 21. Liczba bezrobotnych w Starogardzie Gdańskim

Wyszczególnienie/lata		2011	2012	2013	2014
1		2	3	4	5
Zarejestrowanych bezrobotnych		3.195	3.157	2.734	2.072
W tym	Kobiet	1.776	1.684	1.441	1.128
	Nie posiadających prawa do zasiłku	2.519	2.453	2.236	1.836

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim

Tab. nr 22. Zmiany struktury bezrobotnych w Starogardzie Gdańskim w zależności od poziomu wykształcenia

Rok Wykształcenie	2011		2012		2013		2014	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Podstawowe	1040	32,55	999	31,64	834	30,50	639	31
Zasadnicze zawodowe	956	29,92	938	29,71	801	29,30	578	28
Policealne i średnie zawodowe	386	12,08	351	11,12	534	19,53	409	20
Średnie ogólne	603	18,87	624	19,77	348	12,73	262	12
Wyższe	210	6,58	245	7,76	217	7,94	184	9
Ogółem	3.195	100	3.157	100	2.734	100	2.072	100

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim

Tab. nr 23. Zmiany długości okresu pozostawania bez pracy w Starogardzie Gdańskim

Okres pozostawania bez pracy	2011		2012		2013		2014	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
do 1 miesiąca	334	10,45	407	12,89	392	14,34	228	11
1 do 3	654	20,47	656	20,78	491	17,96	400	19
3 do 6	523	16,37	530	16,79	439	16,06	297	14
6 do 12	675	21,13	521	16,50	539	19,71	329	16
12 do 24	503	15,74	541	17,14	414	15,14	394	19
powyżej 24	506	15,84	502	15,90	459	16,79	424	21
Ogółem	3.195	100	3.157	100	2.734	100	2.072	100

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim

Tab. nr 24. Zmiany liczby bezrobotnych w Starogardzie Gdańskim wg wieku

Wiek	2011		2012		2013		2014	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
od 18 do 24 lat	689	21,56	570	18,06	471	17,23	318	15
od 25 do 34 lat	841	26,32	907	28,72	769	28,13	567	28
od 35 do 44 lat	599	18,75	623	19,73	546	19,97	401	19
od 45 do 54 lat	704	22,03	678	21,48	566	20,70	414	20
od 55 do 59 lat	287	8,99	285	9,03	279	10,20	253	12
60 lat i więcej	75	2,35	94	2,98	103	3,77	119	6
Ogółem	3.195	100	3.157	100	2.734	100	2.072	100

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim

Prace społecznie użyteczne - realizowane przez Gminę Miejską Starogard Gdański we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i MOPS Starogard Gdański wynikają z zadań państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Na wniosek gminy starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Prace społecznie użyteczne organizowane są w Starogardzie Gdańskim od 2006 r. Prace te organizowane są w miejskich przedszkolach publicznych, publicznych szkołach podstawowych, publicznych gimnazjach, zakładach budżetowych oraz jednostkach budżetowych. W 2014 r. do wykonywania prac społecznie użytecznych zakwalifikowanych zostało 290 osób z terenu Starogardu Gdańskiego.

Zgodnie z informacjami z Powiatowego Urzędu Pracy w 2014 r.:

- 1) skierowania do wykonywania prac społecznie użytecznych otrzymały 102 osoby,
- 2) 59 osób wykonywało prace społecznie użyteczne,
- 3) 43 osoby naruszyły dyscyplinę pracy, odmówiły podjęcia pracy, nie zgłosiły się bądź też zostały wykreślone z innych przyczyn,
- 4) 30 osób zostało pozbawionych statusu osoby bezrobotnej.

Program prac społecznie użytecznych przyczynia się do aktywizacji społeczno-zawodowej uczestników. Przygotowane przez jednostki organizujące prace harmonogramy prac sprzyjają wyrobieniu w uczestnikach nawyków punktualności, dyscypliny, niezawodności oraz dbania o wygląd zewnętrzny, systematyczności. Wynagrodzenie uzyskane za wykonaną pracę poprawiło status materialny bezrobotnych i ich rodzin. Wykonywanie prac społecznie użytecznych pozwoliło uczestnikom na bieżące weryfikowanie faktycznych potrzeb, pobudzanie zainteresowania poprawą sytuacji życiowej, planowanie wydatków z uzyskanych przychodów, spłacanie zadłużeń w opłatach związanych z utrzymaniem mieszkania. W ocenie jednostek, w których organizowane są prace społecznie użyteczne, ta forma aktywizacji społeczno-zawodowej jest skutecznym sposobem na czasowe rozwiązywanie problemu bezrobocia.

5. EDUKACJA

Żłobki i kluby dziecięce (Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 /Dz. U. z 2013 r. poz. 1457/) są jedną z kilku form opieki nad małymi dziećmi w wieku do lat 3. Ich celem jest pomoc rodzicom w godzeniu pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi. Żłobki i kluby dziecięce wspierają rodziców w opiece i wychowaniu dzieci, zapewniając dziecku możliwość uczenia się poprzez zabawę oraz opiekę w czasie ich pracy zawodowej. Opieka w żłobkach i klubach dziecięcych jest prowadzona przez wykwalifikowaną kadrę w warunkach zbliżonych do domowych. Nadzór nad żłobkami i klubami dziecięcymi w zakresie warunków i jakości świadczonej opieki prowadzi organ wykonawczy gminy. Gmina Miejska Starogard Gdański nie prowadzi i nie dotuje tej formy opieki nad dzieckiem.

Tab. nr 25. Żłobki i kluby dziecięce działające na terenie Starogardu Gdańskiego

Lp.	Nazwa/imię i nazwisko, siedziba/adres podmiotu prowadzącego żłobek/klub dziecięcy	Miejsce prowadzenia żłobka/klubu dziecięcego	Liczba miejsc	miesięczny koszt opieki ponoszony przez rodzica
1	2	3	4	4
1	„Przylesie” Paweł Rachwał	Klub Dziecięcy „PRZYLESIE” ul. Leszczynowa 3 83-200 Starogard Gdański	20	450 zł + 8 zł dziennie wyżywienie

2	Kamila Suchoparska	Żłobek „MALUSZEK” os. 800-lecia Starogardu 14 83-200 Starogard Gdański	20	570 zł (w cenie jest obiad; w śniadanie i podwieczorek dzieci zaopatrują rodzice)
3	Firma Handlowa Kamińscy Wiesław Kamiński	Klub Dziecięcy „BAJKOWY DOMEK” ul. Skarszewska 25 83-200 Starogard Gdański	20	750 zł + opłata za wyżywienie
4	Akademia Pluszowego Misia Martyna Bunikowska	Żłobek "BOBASKOWO" ul. Gdańska 7/1 83-200 Starogard Gdański	14	500 zł + 6 zł dziennie wyżywienie

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

Przedszkola zapewniają bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w wymiarze 5 godzin dziennie w czasie, w którym realizowana jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego. W czasie przekraczającym powyższy wymiar rodzice ponoszą opłatę w wysokości 1 złotych za każdą godzinę pobytu w przedszkolu. Opłata ponoszona jest z tytułu korzystania przez dziecko ze świadczeń udzielanych przez przedszkole obejmujących organizowane przez przedszkole na terenie przedszkola i poza przedszkolem:

- 1) działania opiekuńcze dostosowane do wieku, potrzeb i możliwości dziecka zapewniające mu bezpieczne funkcjonowanie:
  - a) przygotowanie miejsca do zabawy, wypoczynku i snu dziecka,
  - b) opiekę pracowników przedszkola nad wypoczywającym dzieckiem,
  - c) opiekę nauczyciela nad dzieckiem w trakcie jego samodzielnych, indywidualnych zabaw,
- 2) zajęcia:
  - a) wpływające na rozwój sfery intelektualno-poznawczej,
  - b) wspomagające rozwój fizyczny i psychofizyczny dziecka,
  - c) rozwijające uzdolnienia, wyzwalające aktywność własną dziecka i kształtujące twórcze postawy,
  - d) korygujące wady wymowy i postawy dziecka,
  - e) rozwijające zainteresowania dziecka otaczającym go światem,
  - f) przygotowujące dziecko do udziału w przedszkolnych oraz środowiskowych konkursach, imprezach artystycznych i okolicznościowych,
  - g) umożliwiające realizację programów autorskich i innowacyjnych poszerzających podstawę programową wychowania przedszkolnego.

Na terenie Starogardu Gdańskiego funkcjonuje 11 przedszkoli, w tym 7 publicznych, dla których Gmina Miejska jest organem prowadzącym.

Tab. nr 26. Liczba dzieci uczęszczających do publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, dla których Gmina Miejska jest organem prowadzącym

Placówka (miejskie przedszkole publiczne/ publiczna szkoła podstawowa)	Rok szkolny 2012/2013			Rok szkolny 2013/2014			Rok szkolny 2014/2015		
	Ogółem liczba dzieci	Liczba dzieci wg czasu pobytu w ciągu dnia		Ogółem liczba dzieci	Liczba dzieci wg czasu pobytu w ciągu dnia		Ogółem liczba dzieci	Liczba dzieci wg czasu pobytu w ciągu dnia	
		5 h	10 h		5 h	10 h		5 h	10 h
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
MPP Nr 2	162	76	86	179	86	93	160	33	127

MPP Nr 3	241	118	123	271	158	113	208	60	148
MPP Nr 4	187	86	101	194	88	106	157	33	124
MPP Nr 5	150	51	99	149	48	101	143	17	126
MPP Nr 6	182	46	136	196	48	148	172	6	166
MPP Nr 8	204	100	104	199	93	106	177	32	145
MPP Nr 10	168	68	100	169	69	100	161	36	125
PSP Nr 2	25	25	0	60	60	0	69	60	9
PSP Nr 3	-	-	-	-	-	-	22	22	0
PSP Nr 6	67	67	0	64	64	0	54	41	13
Razem:	1.386	637	749	1.481	714	767	1.323	340	983

Źródło: System Informacji Oświatowej - Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

Tab. nr 27. Liczba dzieci – mieszkańców Starogardu Gdańskiego, uczęszczających do niepublicznych przedszkoli i niepublicznych punktów przedszkolnych dotowanych z budżetu Gminy Miejskiej Starogard Gdański w roku szkolnym 2014/2015

Nazwa placówki	Liczba dzieci wg roku urodzenia					
	2008	2009	2010	2011	2012	Razem
1	2	3	4	5	6	7
Akademia Pluszowego Misia – niepubliczny punkt przedszkolny	0	0	0	9	2	11
Przedszkole Niepubliczne Akademia Pluszowego Misia	3	5	9	3	0	20
Przedszkole Niepubliczne „Bajkowy Domek”	8	10	14	14	0	46
Przedszkole Niepubliczne „Plastuś” Akademia Małego Artysty	12	7	18	25	6	68
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Bajeczka”	1	3	6	5	0	15
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Kubuś Puchatek i Przyjaciele”	3	2	5	5	2	17
Niepubliczne Przedszkole Przylesie	4	8	10	17	4	43
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Arka Noego”	0	0	9	7	6	22
Ogółem	31	35	71	85	20	242

Źródło: System Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2014 r. - Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

1.244 dzieci w wieku od 3 – 5 lat zostało w Starogardzie Gdańskim objętych wychowaniem przedszkolnym, co stanowi 73% ogółu dzieci w tym wieku. Według stanu na 30 września 2014 r. 309 6-latków (49% rocznika) podjęło naukę w szkołach podstawowych.

Obowiązkiem Gminy jest zapewnić od 1 września 2015 r. realizację rocznego wychowania przedszkolnego określonym rocznikom - obecnie są to dzieci 5-letnie, na których spoczywa obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego oraz dzieci 4-letnie, które mają prawo do edukacji przedszkolnej. Miejsca w przedszkolach trzeba zapewnić także dzieciom 6-letnim i starszym, które zostały odroczone od realizacji obowiązku szkolnego.

Na rok szkolny 2015/2016 miejskie przedszkola publiczne dysponowały 777 wolnymi miejscami. Postępowanie rekrutacyjne na wolne miejsca w przedszkolu prowadzi się na wniosek rodziców/prawnych opiekunów dziecka. Nowe zasady rekrutacji do przedszkoli to efekt zmian ustawy o systemie oświaty, które wynikają z wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Na poziomie ustawy – a więc prawa powszechnie obowiązującego w całym państwie – określono nadrzędną zasadę, że do przedszkoli w danej gminie pierwszeństwo mają mieszkańcy danej gminy. Ustawowo określono, że jeżeli liczba wniosków o przyjęcie do przedszkola będzie większa niż liczba miejsc,

to w pierwszej kolejności do przedszkoli będą przyjmowane dzieci, które potrzebują szczególnego wsparcia państwa: niepełnosprawne, niepełnosprawnego rodzica lub rodziców, z niepełnosprawnym rodzeństwem, z rodzin wielodzietnych (tj. troje i więcej dzieci w rodzinie), objęte pieczęcią zastępczą oraz rodziców samotnie wychowujących (według pojęcia z ustawy o świadczeniach rodzinnych). Ustawowo kryteria te mają jednakową wartość – Gmina Miejska Starogard Gdański przyjęła w 2015 r. wartość 30 punktów. Dopiero potem, na ewentualnie pozostałe miejsca, przyjmowane są dzieci według kryteriów samorządowych, które w Gminie Miejskiej Starogard Gdański określiła Uchwała Nr VII/42/2015 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 25 lutego 2015 r.:

- kandydat zobowiązany jest do odbycia rocznego obowiązkowego wychowania przedszkolnego lub ma odroczony obowiązek szkolny lub ma prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego a Gmina Miejska Starogard Gdański ma obowiązek mu to zapewnić - 10 pkt,
- dziecko obojga rodziców pracujących (pracujących tzn. pozostających w zatrudnieniu w ramach stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; pozostających w samozatrudnieniu lub prowadzących gospodarstwo rolne; uczących się w trybie dziennym) - 5 pkt,
- kandydat mieszka w obwodzie szkoły podstawowej, na terenie której siedzibę ma wybrane przez rodziców przedszkole - 1 pkt,
- kandydat wychowuje się w rodzinie objętej nadzorem kuratorskim lub wsparciem asystenta rodziny – 1 pkt,
- rodzeństwo kandydata w roku szkolnym, na który prowadzona jest rekrutacja, będzie uczęszczało do tego samego, wybranego przez rodziców przedszkola – 2 pkt,
- istnieje potrzeba zapewnienia kandydatowi opieki w czasie przekraczającym 8 godzin dziennie i korzystania z trzech posiłków dziennie – 1 pkt.

Tab. nr 28. Liczba dzieci – mieszkańców Starogardu Gdańskiego, spełniających kryteria ustawowe, przyjętych do miejskich przedszkoli publicznych:
A – na rok szkolny 2014/2015, B - na rok szkolny 2015/2016

Lp.	Kryterium*	MPP 2		MPP 3		MPP 4		MPP 5		MPP 6		MPP 8		MPP10		PSP 2		ZSP		razem	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Wielodzietność rodziny kandydata**	22	20	15	31	20	38	14	11	7	15	6	22	14	21	17	14	2	8	117	180
2	Niepełnosprawność kandydata	8	15	7	2	0	2	1	0	0	2	0	2	2	3	0	0	0	1	18	27
3	Niepełnosprawność jednego z rodziców kandydata	2	4	13	7	2	8	0	2	4	7	2	2	1	4	3	2	0	3	27	39
4	Niepełnosprawność obojga rodziców kandydata	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1
5	Niepełnosprawność rodzeństwa kandydata	5	11	7	3	5	6	7	1	1	5	1	5	7	8	1	1	0	0	34	40
6	Samotne wychowywanie kandydata w rodzinie***	13	10	22	33	8	12	5	11	5	15	12	17	4	14	6	6	0	4	75	122
7	Objęcie kandydata pieczęcią zastępczą	0	0	0	0	2	0	0	1	1	3	0	0	0	2	0	0	0	0	3	6

źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

* w przypadku spełniania przez kandydata więcej niż jednego kryterium wykazany jest on w każdym kryterium,

** oznacza rodzinę wychowującą troje i więcej dzieci,

*** oznacza wychowywanie dziecka przez pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że osoba taka wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem.

Powyższe danych ukazują zdecydowany wzrost przypadków spełniania kryteriów ustawowych wśród dzieci 3 – 5-letnich, determinujących przyjęcie dziecka na wolne miejsca w publicznych przedszkolach. Szczególny wzrost dotyczy dzieci z rodzin wielodzietnych oraz niepełnych. Podczas tegorocznej rekrutacji wpłynęło 1.514 wniosków. Ostatecznie do miejskich przedszkoli nie przyjęto 211 dzieci 3-letnich i młodszych.

Tab. nr 29. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie Starogardu Gdańskiego

Nazwa placówki	Liczba uczniów w latach szkolnych		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
1	2	3	4
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1	786	809	823
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2	267	278	299
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3	544	532	553
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi	1.176	1.156	1.201
Publiczne Gimnazjum Nr 1	549	487	461
Publiczne Gimnazjum Nr 2	359	353	350
Publiczne Gimnazjum Nr 3	507	507	475
Zespół Szkół Publicznych	529	503	497
Starogardzkie Autonomiczne Gimnazjum	5	10	10
Katolicka Szkoła Podstawowa	138	140	141
Publiczne Katolickie Gimnazjum	47	65	68
Razem	4.907	4.840	4.878

Źródło: System Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30 września 2014 r. - Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

Szkoły, oprócz podstawowej działalności edukacyjnej podejmują również działania zmierzające do przeciwdziałania występowaniu i eliminowania zauważonych w środowisku szkolnym dysfunkcji.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach udzielana uczniowi, polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych, które wynikają w szczególności z:

- niepełnosprawności,
- niedostosowania społecznego,
- zagrożenia niedostosowaniem społecznym,
- szczególnych uzdolnień,
- specyficznych trudności w uczeniu się,
- zaburzeń komunikacji językowej,
- choroby przewlekłej,
- sytuacji kryzysowych lub traumatycznych,
- niepowodzeń edukacyjnych,
- zaniedbań środowiskowych,
- trudności adaptacyjnych.

Pomoc psychologiczno–pedagogiczna udzielana jest uczniowi na podstawie orzeczenia lub opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub przekazania przez nauczyciela lub specjalistę informacji o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno–pedagogiczną. Uczniowie korzystają z: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, terapii logopedycznej, terapii pedagogicznej, terapii

psychologicznej, zajęć rewalidacyjnych, zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania, zajęć stymulacji polisensorycznej, zajęć usprawniających wielofunkcyjnie rozwój psychoruchowy, zajęć socjoterapeutycznych, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. W roku szkolnym 2013/2014 z pomocy psychologiczno-pedagogicznej skorzystało 1.544 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2014/2015 skorzystało 1.197 uczniów.

Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna - swym działaniem obejmuje wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńczo–wychowawcze z tego Powiatu Starogardzkiego. Organem prowadzącym jest Powiat Starogardzki, a nadzór merytoryczny sprawuje Pomorski Kurator Oświaty. Poradnia udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Udzielana pomoc jest nieodpłatna. Poradnia zajmuje się diagnozą rozwoju dziecka, dbaniem o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny i szkoły, profilaktyką uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, terapią zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, poradnictwem dla uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia i zawodu, pomocą rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów.

Świetlice szkolne – zajmują istotne miejsce w ofercie opiekuńczej szkół. To miejsce, w którym dzieci spędzają czas przed i po lekcjach. Świetlice szkolne spełniają wiele funkcji, a swą pracę opierają na różnych metodach i formach. W każdej miejskiej szkole funkcjonuje świetlica; w roku szkolnym 2014/2015 z tej formy opieki korzystało 1.251 uczniów.

Tab. nr 30. Liczba uczniów korzystający ze świetlicy oraz dożywiania w miejskich szkołach podstawowych i gimnazjach

Szkoła	Uczniowie korzystający z posiłków w stołówce szkolnej		
	drugie śniadanie*	obiad	
		liczba uczniów	w tym korzystający z posiłków refundowanych
1	2	3	4
PSP 1	160	291	130
PSP 2	110	194	161
PSP 3	60	282	120
PSP 4	185	246	113
PG 1	80	103	58
PG 2	80	125	99
PG 3	82	115	67
ZSP	55	141	64
razem	812	1.497	812

Źródło: System Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 31.03.2014 r. - Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

* *bulka + mleko*” finansowane z budżetu miasta – łącznie w roku szkolnym 2013/2014 wydatkowano 128.023,58 zł

Z posiłków organizowanych przez szkoły korzysta 32,5% ogółu uczniów szkół podstawowych i gimnazjów; co piąty uczeń otrzymuje pomoc z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na dożywianie w szkole.

Szkolnictwo specjalne

W polskim systemie oświaty uczniem niepełnosprawnym jest uczeń, który posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Są to uczniowie z różnymi rodzajami niepełnosprawności: niesłyszący, słabosłyszący, niewidomi, słabowidzący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Orzeczenia zalecają najbardziej wskazane dla dziecka formy kształcenia i wsparcia. Kształcenie specjalne jest prowadzone w szkołach ogólnodostępnych, szkołach i oddziałach integracyjnych, szkołach i oddziałach specjalnych, w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.

Na terenie Starogardu Gdańskiego znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy prowadzony przez Powiat Starogardzki. Obecnie w Ośrodku uczy się 268 dzieci. W skład Ośrodka wchodzi: Ośrodek Wczesnego Wspomagania Rozwoju; Przedszkole Specjalne; Szkoła Podstawowa Specjalna; Publiczne Gimnazjum Specjalne; Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna; Szkoła Specjalna przysposabiająca do pracy; Publiczne Gimnazjum przy Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych; Internat. Ośrodek jest placówką dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz z upośledzeniami sprzężonymi. Głównym jego zadaniem jest przygotowanie wychowanków, w miarę ich możliwości, do samodzielnego, aktywnego i twórczego życia oraz zaspokajanie ich potrzeb edukacyjnych i rehabilitacyjnych. Ośrodek realizuje zadania edukacyjno-terapeutyczne, rehabilitacyjne, rewalidacyjne i opiekuńcze. Zadania te są realizowane zgodnie z zasadami współczesnej pedagogiki specjalnej oraz przy wykorzystaniu nowoczesnych metod dostosowanych do specjalnych potrzeb edukacyjnych, wynikających z niepełnosprawności wychowanków.

Przy SOSW w Starogardzie Gdańskim działa **Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „PINOKIO”**. Misją Stowarzyszenia jest poszukiwanie rozwiązań ułatwiających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, w szczególności wychowankom Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Starogardzie Gdańskim i ich rodzinom. Nieustannie poszukuje nowych, lepszych rozwiązań i form wszechstronnego wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Kładzie duży nacisk na kreowanie przyjaznej rzeczywistości dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, z niepełnosprawnością ruchową, z zaburzeniami komunikacji słownej, zaburzeniami zachowania, jak również ze sprzężoną niepełnosprawnością. Dąży do poprawy jakości życia codziennego osób niepełnosprawnych i dąży do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Gmina Miejska Starogard Gdański, realizując ustawowy obowiązek - zapewnia **uczniom niepełnosprawnym bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu do szkół** i ośrodków umożliwiających dzieciom realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki lub zwraca koszty dowożenia takich dzieci rodzicom.

Tab. Nr 31. Organizacja dowożenia/zwrotu kosztów za dowożenie przez rodziców, uczniów niepełnosprawnych - mieszkańców Starogardu Gdańskiego

Miejsce pobierania nauki przez ucznia	Liczba uczniów w roku szkolnym 2013/2014	Liczba uczniów w roku szkolnym 2014/2015
1	2	3
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Starogard Gdański	33	40

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Tczew	2	2
Ośrodek Edukacyjno-Rehabilitacyjny Trąbki Wielkie	3	4
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Wejherowo	1	1
Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Skarszewy	1	1
Miejskie Przedszkole Publiczne Nr 8 Starogard Gdański	0	1
razem	40	49
Wydatki Gminy Miejskiej Starogard Gdański	254.254,90 zł	334.070,21 zł

źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

11-4 Środowiskowy Hufiec Pracy - to jedna z jednostek organizacyjnych Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy w Gdańsku zlokalizowana na terenie Starogardu Gdańskiego. Jest to jednostka przeznaczona przede wszystkim dla młodzieży zaniedbanej wychowawczo, z brakami edukacyjnymi, o zmniejszonych szansach życiowych, niedostosowanej społecznie, wymagającej i poszukującej opieki oraz możliwości kształcenia i zdobycia przygotowania zawodowego. SHP działaniem obejmuje teren Powiatu Starogardzkiego. Warunkiem przyjęcia do jednostki jest ukończone 15 lat i nieukończone 18 lat oraz podjęcie praktyki zawodowej w wybranym przez siebie zawodzie.

Formy kształcenia:

- 1) szkolna (gimnazjum z klasami przysposabiającymi do pracy – przyuczenie do wykonywania określonej pracy) – liczba uczniów w roku szkolnym 2012/2013 – 133, w roku szkolnym 2013/2014 - 112, w roku szkolnym 2014/2015 – 114,
- 2) pozaszkolna (szkolenie kursowe – nauka zawodu) - liczba uczniów w roku szkolnym 2012/2013 – 17, w roku szkolnym 2013/2014 – 16, w roku szkolnym 2014/2015 - 25.

Oprócz nauki w gimnazjum i przygotowania zawodowego Hufiec prowadzi działalność mającą na celu pobudzenie młodzieży do aktywności kulturalnej, społecznej i rekreacyjnej. Swoje zainteresowania młode osoby mogą rozwijać w działających na terenie Hufca kołach zainteresowań. Mogą też korzystać z czynnej codziennie Świetlicy Środowiskowej. W Hufcu działa Rada Młodzieży, Klub Aktywnych i Klub Absolwenta.

Ognisko Pracy Pozaszkolnej - jest oświatową jednostką, dla której organem prowadzącym jest Powiat Starogardzki. Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży. Działalność placówki koncentruje się na animacji edukacyjnej. Pomaga ona młodym ludziom odkrywać i rozwijać własne predyspozycje i zdolności dobierając odpowiednie formy i metody pracy. Placówka współpracuje z rodzicami wychowanków, ze szkołami oraz z innymi instytucjami, a zwłaszcza organizacjami pozarządowymi oraz środowiskiem lokalnym. OPP wspomaga rozwój młodego człowieka poprzez współdziałanie z nim w podejmowaniu różnych form aktywności w czasie wolnym. Liczba uczestników w 2014 r. korzystających z zajęć w OPP wynosiła 650 osób.

Wspieranie uczniów zdolnych – Gmina Miejska realizuje poprzez coroczne stypendia⁵ i nagrody⁶ dla młodych utytułowanych i utalentowanych sportowców, stypendia kulturalne⁷, nagrody rzeczowe na zakończenie roku szkolnego dla finalistów konkursów przedmiotowych i medalistów

⁵ Uchwała Nr XLIX/468/2014 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania stypendiów sportowych;

⁶ Uchwała Nr LXIV/564/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie wyróżnień i nagród za wyniki sportowe;

⁷ Uchwała Nr XXVIII/294/2001 Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego z dnia 14 lutego 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania stypendiów osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem i ochroną dóbr kultury, ze zmianą w Uchwale Nr XXXI/337/2001 Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego z dnia 20 czerwca 2001 r.;

wojewódzkiej gimnazjady i szkolnych igrzysk oraz Ogólnopolskiej Olimpiady Dzieci i Młodzieży, nagrody "Grand Hillerod"⁸, nagrody dla najlepszych maturzystów – mieszkańców Starogardu Gdańskiego⁹.

Wypoczynek dzieci i młodzieży - Gmina Miejska Starogard Gdański powierza organizacjom pozarządowym; jest to też stała forma pracy Ośrodka Sportu i Rekreacji, Starogardzkiego Centrum Kultury i Spółdzielni Mieszkaniowej "Kociewie". Wszyscy organizatorzy mają zróżnicowaną oraz sprawdzoną ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży. Priorytetem Gminy jest wypoczynek ogólnodostępny organizowany w mieście, z krótkimi formami wyjazdowymi. Jest on organizowany bez lub z niewielką odpłatnością uczestników. Ten format umożliwia opiekę nad dziećmi pracujących w tym czasie rodziców, nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo i w trudnej sytuacji finansowej.

6. INNE DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE STAROGARDZKĄ RODZINĘ

➤ Karta Dużej Rodziny

Karty Dużej Rodziny są ważnym elementem kształtowania polityki rodzinnej samorządów lokalnych. Wpływają na kształtowanie pozytywnego obrazu licznej rodziny – to ważny krok w obecnej sytuacji demograficznej kraju. Stanowią również wymierną pomoc materialną dla rodzin wielodzietnych, a poprzez włączenie do nich lokalnych przedsiębiorców są istotnym elementem aktywizacji gospodarczej regionu. Wśród rodzin wielodzietnych coraz częściej występuje zjawisko rezygnacji z usług instytucji kultury, sportu czy innych podmiotów świadczących usługi dla dziecka i rodziny ze względu na znaczne koszty związane z odpłatnością za te usługi. Skutkiem takiego zjawiska jest marginalizacja rodzin wielodzietnych i zmniejszanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży z takich rodzin. Celem inicjatywy jest wspieranie rodziny wielodzietnej, zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci oraz młodzieży wychowującej się w tych rodzinach, promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej wizerunku. Jedynym kryterium przyznawania Karty jest liczba dzieci w rodzinie, nie jest istotna sytuacja materialna rodziny.

W celu umacniania starogardzkiej rodziny, wsparcia realizacji jej funkcji i promocji modelu rodziny wielodzietnej oraz kształtowaniu pozytywnego jej wizerunku, w sprawie wprowadzenia Programu „Starogardzka Karta Dużej Rodziny” podjęła uchwałę Nr LVIII/548/2014 w sprawie wprowadzenia Programu „Starogardzka Karta Dużej Rodziny”¹⁰. Adresatami Programu są rodziny wielodzietne, w tym rodziny zastępcze i rodziny prowadzące rodzinne domy dziecka, zamieszkające na terenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański spełniające warunki, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.). Posiadacze „Karty Dużej Rodziny” – mieszkańcy Starogardu Gdańskiego, będą mieli możliwość korzystania z oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański. W Program wpisują się już zapisy uchwały Rady Miasta Starogard Gdański w sprawie wysokości opłat za świadczenia publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy

⁸ Uchwała Nr XII/155/99 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 października 1999 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu przyznawania nagrody – „Grand Hillerod” dla młodego starogardzianina (z późniejszymi zmianami);

⁹ Uchwała Nr LIII/466/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie zasad przyznawania nagród Rady Miasta dla maturzystów oraz coroczne uchwały o przyznanych nagrodach dla indywidualnych osób;

¹⁰ Uchwała Nr LVIII/548/2014 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 29 października 2014 r. w sprawie wprowadzenia Programu „Starogardzka Karta Dużej Rodziny” (Dz.Urz. Woj. Pomorskiego z 2014 roku, poz. 4002); uchwała weszła w życie 1 stycznia 2015 r.;

szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miejską Starogard Gdański¹¹, które zwalniają z opłat rodziny wielodzietne.

Aktualnie rodziny uczestniczące w Programie są uprawnione do:

- zniżek i ulg na zajęcia oraz imprezy, gdzie wyłącznym organizatorem są instytucje kultury Gminy Miejskiej Starogard Gdański oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji w Starogardzie Gdańskim:
  - Muzeum Ziemi Kociewskiej - wstęp na podstawie biletów ulgowych, obecnie cena wynosi 2,50 zł;
  - Starogardzkie Centrum Kultury - bilet ulgowy w cenie 10 zł na seanse Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Sokół”; zniżka dla dzieci uczestniczących na zajęcia: baletowe, taneczne, plastyczne, teatralne - pierwsze dziecko 75%, drugie i kolejne z rodzeństwa płaci 50% ceny;
  - Ośrodek Sportu i Rekreacji - wstęp bezpłatny na następujące obiekty: ścianka wspinaczkowa 2 razy w miesiącu; korty akrylowe 2 razy w miesiącu; lodowisko – w soboty i niedziele w godzinach od 10.00 – 11.00 oraz w czasie ferii codziennie od 9.00 – 11.00.
- bezpłatnych biletów wstępu na pływalnię przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 w Starogardzie Gdańskim (raz w miesiącu, w sobotę lub niedzielę);
- ulg proponowanych przez Partnerów Programu – aktualnie mamy 5 partnerów oferujących ulgowe usługi prawnicze, mechaniki pojazdowej i rehabilitacyjne.

➤ Programy profilaktyki zdrowia i uzależnień

Programy profilaktyki zdrowotnej realizowane przez Gminę Miejską Starogard Gdański - W 2015 r. rozpoczęła się trzecia edycja „Powiatowego Programu Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV na lata 2012 – 2017” oraz czwarta edycja „Powiatowego programu profilaktyki wad postawy u dzieci”:

- 1) **Powiatowy Program Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV** polega na prowadzeniu kampanii edukacyjno-informacyjnej dla uczniów szkół podstawowych i ich rodziców oraz uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a następnie na wykonaniu szczepień przeciwko zakażeniom wirusem HPV u 12-letnich dziewcząt. Celem głównym Programu jest zmniejszenie zachorowań na raka szyjki macicy poprzez wdrożenie profilaktyki. Celem szczegółowym Programu jest zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości rodziców oraz młodzieży szkolnej w zakresie ryzykownych zachowań oraz chorób przenoszonych drogą płciową, w tym zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego; popularyzowanie wśród młodzieży nawyku regularnego wykonywania badań profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania chorób nowotworowych; zwiększenie liczby wykonanych badań cytologicznych wśród matek dziewcząt objętych Programem. Planujemy zaszczepić w 2015 r. 193 dziewczęta urodzone w 2003 r. - mieszkanki Starogardu Gdańskiego, podając dwie dawki szczepionki przeciwko wirusowi HPV (onkogennym typom 16 i 18 HPV). Kryterium kwalifikacji, poza pisemną zgodą rodziców/opiekunów i brakiem przeciwwskazań do szczepień przeciw HPV, jest każdorazowe przebadanie dziewcząt przez lekarza pediatrę w trakcie kwalifikacji medycznej w siedzibie realizatora Programu.

¹¹ Uchwała Nr LV/517/2014 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie określenia wysokości opłat za świadczenia publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miejską Starogard Gdański (Dz.Urz. Woj. Pomorskiego z 2014 r., poz. 2511);

Tab. nr 32. Koszt realizacji zadania "Program Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV" oraz liczba zaszczepionych w Gminie Miejskiej Starogard Gdański

Rok	Liczba dziewcząt objętych programem	Liczba zaszczepionych dziewcząt	% populacji dziewcząt	Koszty realizacji programu (w zł)
1	2	3	4	5
2013	240	142	59	51.120
2014	203	132	65	32.875
Razem	460	274	60	83.995

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

2. Celem Powiatowego programu profilaktyki wad postawy u dzieci jest zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży z zaburzeniami ortopedycznymi – zniekształceniami kręgosłupa oraz zmiana zachowań zdrowotnych u dzieci objętych programem, którymi są dzieci 9-letnie – mieszkańcy Starogardu Gdańskiego; wypracowanie u dzieci prawidłowej postawy, uświadomienie dzieciom czynników sprzyjających rozwojowi wad postawy, zapoznanie dzieci z ćwiczeniami zapobiegającymi wadom postawy i je korygującymi oraz edukacji rodziców. W ramach Programu zostaną m.in.: przeprowadzone badania fizykalne dzieci wraz z wydaniem rodzicowi/opiekunowi kserokopii karty badania dziecka; przekazane skierowania na rentgen kręgosłupa i do ortopedy (neurologa, inne), przeprowadzone szkolenia dla nauczycieli, przeprowadzone ćwiczenia korekcyjne. Planujemy objęcie Programem rocznika 2006 - tj. 455 osób.

Tab. nr 33. Koszt realizacji zadania "Programu profilaktyki wad postawy u dzieci" oraz liczba przebadanych w Gminie Miejskiej Starogard Gdański

Rok	Liczba dzieci objęta programem	Liczba przebadanych	% populacji	Koszty realizacji programu poniesiony przez Gminę Miejską (w zł)
1	2	3	4	5
2012	434	426	98	8.663,50
2013	432	281	65	2.865,53
2014	477	320	67	8.117,00
Razem	1.343	1.027	76	19.646,03

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

Turnus profilaktyczno-wychowawczy - Gmina Miejska Starogard Gdański, aby dostarczyć dzieciom odpowiednio zorganizowanych doświadczeń społecznych mających korzystny wpływ na wywołanie zmiany patologicznych wzorców zachowań, od 2009 r. organizuje wyjazdy uczniów klas II - VI ze starogardzkich szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Starogard Gdański, na 12-dniowy nieodpłatny turnus profilaktyczno-wychowawczy. Do Domu Wczasów Dziecięcych w Wygoninie corocznie wyjeżdża ok. 80 uczniów. Organizowane podczas turnusu zajęcia mają korzystny wpływ na prawidłowe kształtowanie stref rozwojowych dzieci poprawiających ich funkcjonowanie w rodzinie, szkole, środowisku rówieśniczym, kształtujących hierarchię wartości na podstawie ogólnie przyjętych norm, ułatwiających wdrażanie do przystosowania społecznego, rozwijających różnorodne formy aktywności ruchowej i promujących zdrowy styl życia, kształtujących postawy sprzyjające życiu w harmonii z przyrodą.

Dom Wczasów Dziecięcych w Wygoninie to placówka oświatowa Powiatu Kościerskiego zapewniająca zgodnie z ustawą o systemie oświaty opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania; placówka przeznaczona jest do turnusowego pobytu dzieci, wspomaga wychowanie, opiekę szkolną i rodzinną; ukierunkowana jest na profilaktykę problemów dzieci, edukację ekologiczną i regionalną, promowanie zdrowia oraz aktywnych form wypoczynku dziecięcego.

Tab. nr 34. Turnusy profilaktyczno-wychowawcze w Wygoninie dla uczniów szkół podstawowych – mieszkańców Gminy Miejskiej Starogard Gdański

Rok	Liczba dzieci	Koszty pobytu (w zł)	Koszty transportu (w zł)	Razem
1	2	3	4	5
2009	79	19.750,00	1.033,90	20.783,90
2010	80	20.000,00	1.023,40	21.023,40
2011	80	20.000,00	1.327,68	21.327,68
2012	79	19.750,00	1.268,00	21.018,00
2013	79	19.750,00	1.360,00	21.110,00
2014	73	18.250,00	1.300,00	19.550,00
2015 (do czerwca)	40	10.000,00	700,00	10.700,00
Razem:		127.500,00	8.012,98	135.512,98

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

Gmina Miejska Starogard Gdański od kilkunastu lat umożliwia dzieciom pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych udział w zajęciach terapeutycznych i socjoterapeutycznych organizowanych przez starogardzkie szkoły. Dzięki zajęciom uczniowie mają możliwość m.in.: rozwijania poczucia własnej wartości i poczucia bezpieczeństwa, uczenia się panowania nad własnymi emocjami i nabywania umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji rówieśniczych, uczenia się jak spędzać czas w sposób ciekawy i bezpieczny, odrabiania prac domowych pod nadzorem nauczycieli zdobywania wiedzy o problemach będących aktualnymi i podstawowymi grupy, nabywania umiejętności społecznych przydatnych w radzeniu sobie z posiadanymi problemami służącymi rozwojowi społecznemu i osobistemu, uzyskania wiedzy na temat szkodliwości używek i środków zmieniających świadomość oraz uzależnień. Formy i miejsca zajęć w 2014 r.:

- 1) **światlica terapeutyczna w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2** - od lutego do czerwca i od września do grudnia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, niezaradnych życiowo i wychowawczo (czynna 5 razy w tygodniu w godz. 15.30 – 18.30, dwa razy w tygodniu uczestnicy świetlicy brali udział w zajęciach socjoterapeutycznych). Do świetlicy uczęszczało średnio około 25 uczniów. Średnia frekwencja wyniosła 80%.
- 2) **zajęcia pozalekcyjne o charakterze socjoterapeutycznym dla uczniów klas I – VI wykazujących zaburzenia w zachowaniu i wywodzących się z rodzin dysfunkcyjnych w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1**, spotkania indywidualne z uczestnikami zajęć oraz rodzicami w okresie od stycznia do czerwca (1 raz w tygodniu w godz. 13.40 – 15.40) natomiast w okresie od września do grudnia (1 raz w tygodniu w godz. 13.50 – 15.50). W zajęciach uczestniczyło średnio 11 uczniów. Ogólna frekwencja wyniosła średnio 82%.
- 3) **zajęcia pozalekcyjne o charakterze socjoterapeutycznym dla uczniów klas II - VI wykazujących zaburzenia w zachowaniu i wywodzących się z rodzin patologicznych, w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3**, spotkania indywidualne z uczestnikami zajęć oraz rodzicami zaplanowane w okresie od stycznia do grudnia (2 razy w tygodniu w godz. 8.40 –

9.40 oraz 9.00 – 10.30). W zajęciach uczestniczyło 21 uczniów. Średnia frekwencja wyniosła 89%.

- 4) **zajęcia pozalekcyjne o charakterze socjoterapeutycznym dla młodzieży z klas gimnazjalnych, wykazujących zaburzenia w zachowaniu i wywodzących się z rodzin dysfunkcyjnych, w Publicznym Gimnazjum Nr 1**, spotkania indywidualne z uczestnikami zajęć oraz rodzicami (1 raz w tygodniu w godz. 14.30 – 16.00). W zajęciach uczestniczyło średnio 11 uczniów. Ogólna frekwencja wyniosła 95%.
- 5) **zajęcia pozalekcyjne o charakterze socjoterapeutycznym dla młodzieży z klas gimnazjalnych wykazujących zaburzenia w zachowaniu i wywodzących się z rodzin przeżywających trudności w Zespole Szkół Publicznych** oraz spotkania indywidualne z uczestnikami zajęć oraz rodzicami i opiekunami prawnymi (1 raz w tygodniu w godz. 15.30-17.30). W zajęciach uczestniczyło średnio 10 uczniów. Średnia frekwencja wyniosła 99%.

SPZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień (Przychodnia Leczenia Uzależnień) – jednostka organizacyjna Gminy Miejskiej Starogard Gdański, z którą Gmina każdego roku zawiera umowę na realizację projektu pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym”. W 2014 r. zrealizowano:

- 1) maratony terapeutyczne dla osób uzależnionych – 10 maratonów;
- 2) maratony terapeutyczne dla członków rodzin osób uzależnionych – 10 maratonów;
- 3) treningi dla osób wywodzących się z domów dysfunkcyjnych – 11 maratonów;
- 4) zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin alkoholowych – 46 zajęć;
- 5) zajęcia i warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień w szkołach gimnazjalnych – 30 zajęć informacyjno-edukacyjnych, w których uczestniczyło 520 uczniów;
- 6) w ramach programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeprowadzono 46 zajęć dla osób doświadczających przemocy w rodzinie; udzielano pomocy psychiatrycznej, psychologicznej, terapeutycznej oraz prawnej osobom znajdującym się w kryzysie (osobom doświadczającym przemocy w rodzinie); udzielono ogółem 1221 porad specjalistycznych, w tym: 68 porad psychiatrycznych, 2 badania z wydaniem opinii sądowo-psychiatrycznej, 278 porad grupowych, 346 porad certyfikowanego konsultanta ds. przemocy w rodzinie, 249 porady pracownika socjalnego, 158 konsultacji specjalisty w zakresie diagnozy dziecka wykorzystywanego seksualnie (opieką psychoterapeutyczną tego specjalisty objęto 52 osoby, wobec których zachodzi podejrzenie wykorzystania seksualnego oraz ich prawnych opiekunów) oraz 120 porad prawnych; w „Niebieskim Pokoju” do przesłuchań małoletnich odbyło się 20 przesłuchań do celów procesowych;
- 7) w ramach terapii dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielono 517 porad specjalistycznych, w tym m.in. 150 porad diagnostycznych, 301 sesji terapii indywidualnej, 33 porady lekarskie kolejne oraz 33 porady instruktora terapii uzależnień.

Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych – to jednostka samorządu województwa, która na zlecenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański corocznie realizuje zajęcia terapeutyczne i edukacyjne dla pacjentów Szpitala kończących terapię na oddziale i ich rodzin (mieszkańców Gminy Miejskiej Starogard Gdański). W ramach zajęć przeprowadzono w 2014 r.:

- 1) spotkania dla rodzin alkoholików, których celem było przedstawienie problemu alkoholowego jako problemu całej rodziny; dostarczenie podstawowych informacji dotyczących uzależnienia i współuzależnienia oraz możliwości pomocy; motywowanie członków rodzin osób uzależnionych do szukania pomocy dla siebie w poradniach odwykowych – 48 godzin/20 osób,
- 2) treningi zapobiegania nawrotom picia, których celem było przygotowanie pacjentów do skutecznego radzenia sobie z sytuacjami zagrażającymi trzeźwieniu; motywowanie ich do

kontynuowania leczenia w poradniach odwykowych i ruchu AA; przygotowanie do zapobiegania nawrotom choroby alkoholowej; zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej – 108 godzin/33 osoby,

- 3) treningi zachowań konstruktywnych „Odmawianie picia”, których celem było rozpoznawanie sytuacji zagrażających trzeźwieniu; nauka i doskonalenie umiejętności skutecznego odmawiania picia; rozwijanie umiejętności interpersonalnych – 108 godzin/33 osoby.

Konferencja „Wychować pełnego człowieka” - 11 kwietnia 2015 r. w Auli Pomorskiej Szkoły Wyższej w Starogardzie Gdańskim odbyła się konferencja pod tytułem „Wychować pełnego człowieka”. Konferencja przeznaczona była dla rodziców, nauczycieli i studentów pedagogiki, dla wszystkich, którzy wychowują dzieci. Udział w konferencji był bezpłatny. Konferencja organizowana była przez Gminę Miejską Starogard Gdański, Zespół Laboratorium Wychowania, Fundację Laboratorium Bezpieczeństwa, Pomorską Szkołę Wyższą w Starogardzie Gdańskim oraz Zespół Szkół Katolickich w Starogardzie Gdańskim. Celem konferencji było zwrócenie uwagi na problemy wychowawcze rodzin i placówek systemu edukacji, wskazanie metod wsparcia w ich rozwiązywaniu oraz zainicjowanie społecznego współdziałania w Starogardzie na rzecz edukacji rodzin.

Zespół Interdyscyplinarny - realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Starogard Gdański. Jego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzić w skład zespołu, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie., w szczególności przez diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podejmowane czynności przez ZI: rozmowy z doświadczającymi przemocy i sprawcami przemocy, monitorowanie środowisk przez pracowników socjalnych, systematyczne patrole wspólnie z Policją, kontakt z pedagogami szkolnymi, współpraca z Punktem Interwencji Kryzysowej – kierowanie po wsparcie psychologiczne, akcja plakatowa, ulotki, pomoc w znalezieniu lokalu dla ofiar przemocy i w jego umeblowaniu. Wizyty w środowisku dają możliwość dokładnego rozeznania aktualnej sytuacji rodziny w kryzysie, zaproponowanie pomocy, wspomagają zakres indywidualnego planu pomocy członkom rodziny.

ZI uruchomił procedurę "Niebieskiej Karty": w 2012 r. 63 razy, w 2013 r. 71 razy, w 2014 r. 81 razy.

Punkt Interwencji Kryzysowej w Starogardzie Gdańskim - funkcjonuje od 2009 r. Jego podstawowym zadaniem jest podejmowanie działań o charakterze interwencji kryzysowej, udzielanie pomocy osobom znajdującym się w kryzysie i ofiarom przestępstw, udzielanie kompleksowej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami przemocy. Zgłaszane problemy w większości dotyczą interwencji w sytuacji doświadczania przemocy; dotyczą osób przeciążonych psychicznie, obarczonych następstwami wielu trudnych zdarzeń w życiu swoim i rodziny, żyjących w stanie przewlekłego stresu. Coraz więcej zgłoszeń dotyczy osób, które są zagrożone problemami natury ekonomicznej związanych z zapewnieniem odpowiedniego i godnego bytu rodzinie. Część zgłoszeń związana jest z problematyką samobójstw – myśli, zamiary, próby samobójcze. Znaczącą część zgłoszeń w PIK stanowią sytuacje kryzysu związane ze zdarzeniami rozwojowymi tzw. kryzys normatywny. Zgłoszenia w szczególności dotyczą konfliktów małżeńskich oraz problemów wychowawczych. Coraz większą grupą klientów są dzieci

i młodzież, które doświadczają szeregu kryzysów związanych z sytuacją rodzinną, rówieśniczą czy sytuacją całkowitej zmiany sytuacji życiowej.

W w Punkcie Interwencji Kryzysowej przyjęto w 2012 r.: 789 zgłoszeń od mieszkańców Starogardu Gdańskiego (w tym: 442 osobistych i 347 telefonicznych); w 2013 r.: 689 zgłoszeń telefonicznych, w tym 91 dot. przestępstw m.in. przemocy domowej; 937 zgłoszeń osobistych, w tym 247 dot. przestępstw m.in. przemocy domowej; założono 162 kart klienta. PIK ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości realizował rozszerzony zakres usług adresowanych do osób pokrzywdzonych przestępstwem i ich bliskich; w 2014 r.: 420 zgłoszeń telefonicznych, w tym 39 dot. przestępstw m.in. przemocy domowej; 652 zgłoszeń osobistych, w tym 152 dot. przestępstw m.in. przemocy domowej; założono 112 kart klienta.

➤ **Organizacje pozarządowe realizujące zadania na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny na zlecenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański**

Głównym celem współpracy Gminy Miejskiej Starogard Gdański z organizacjami pozarządowymi jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców poprzez lepsze zaspokojenie potrzeb społecznych.

Zgodnie z zapisami art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późniejszymi zmianami) Rada Miasta Starogard Gdański dnia 29 października 2014 r. podjęła roczną Uchwałę LVIII/547/2014 w sprawie przyjęcia Programu współpracy Gminy Miejskiej Starogard Gdański z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – na rok 2015.

Uchwalony program określa – podobnie jak w latach poprzednich - ogólne zasady oraz formy współpracy Gminy Miejskiej Starogard Gdański z organizacjami pozarządowymi, w szczególności w zakresie zlecania i powierzania zadań organizacjom oraz tryb i zasady organizacji konkursów ofert.

W 2015 r. Prezydent Miasta Starogard Gdański zaprosił organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3, ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzące działalność na rzecz mieszkańców Starogardu Gdańskiego, do składania ofert i uczestnictwa w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych Gminy m.in. w następujących zakresach:

- 1) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych osób;
- 2) działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 3) prowadzenie poradnictwa dla rodziców i przyszłych rodziców oraz ich edukacja, mająca na celu wzmocnienie i poprawę kompetencji opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą oraz edukacja rodziców na rzecz wychowania bez przemocy,
- 4) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym:
  - a) promowanie zdrowego stylu wolnego od uzależnień,
  - b) prowadzenie zajęć edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania prowadzeniu pojazdów pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szkołach nauki jazdy i szkołach ponadgimnazjalnych,
  - c) prowadzenie klubu abstynenta,
  - d) prowadzenie punktu interwencji kryzysowej;
- 5) organizacja Rodzinnego Dnia Dziecka;
- 6) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym:
  - a) działania na rzecz integracji wewnątrz i międzypokoleniowej,
  - b) działania na rzecz motywowania osób starszych do uczenia się i aktywności społecznej,

- c) działania na rzecz samopomocy i samoorganizacji;
- 7) promocja i organizacja wolontariatu - prowadzenie Starogardzkiego Centrum Wolontariatu;
- 8) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 9) wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej - prowadzenie świetlicy środowiskowej;
- 10) ochrona i promocja zdrowia - działania prozdrowotne nie będące programami zdrowotnymi;
- 11) zwiększanie świadomości młodzieży na temat zagrożeń związanych z podejmowaniem współżycia seksualnego.

**Tab. nr 35. Przyznane dotacje przez Gminę Miejską Starogard Gdański
w ramach otwartego konkursu ofert w 2015 r.**

Lp.	Nazwa oferenta	Tytuł zadania	Wnioskowana dotacja przez oferenta (w zł)	Dotacja przyznana przez Prezydenta Miasta
1	2	3	4	6
Zakres zadania: wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej				
Zadanie priorytetowe: zawody i turnieje sportowe				
1	Starogardzki Klub Sportowy	X Turniej Koszykówki Dziewcząt i Chłopców - „Gwiazdka 2015”	7.250	5.000
2	Starogardzki Klub Sportowy	VII Memoriał Siatkarski im. Macieja Olszewskiego	6.510	5.000
3	Akademia Bramkarska Total Goalkeeping	III Bitwa Bramkarska Pomorze	6.120	1.500
4	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu „KaEmKa”	Organizacja zawodów i turniejów sportowych	5.700	2.000
5	Starogardzka Akademia Piłki Siatkowej	Starogardzki Festiwal Mini Siatkówki Dziewcząt i Chłopców	3.180	1.500
Zadanie priorytetowe: szkolenia sportowe w szczególności dzieci i młodzieży				
6	Klub Piłkarski „Starogard”	Szkolenie dzieci, młodzieży i seniorów wraz z organizacją i udziałem w imprezach sportowych	371.600	200.000
7	Klub Sportowy „Beniaminek 03”	Szkolenie dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć treningowych w zakresie tenisa stołowego	12.897	6.000
8	Klub Sportowy „Beniaminek 03”	Szkolenie dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć treningowych w zakresie kick-boxingu	43.215	22.000
9	Klub Sportowy „Beniaminek 03”	Szkolenie dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć treningowych w zakresie tenisa ziemnego	11.165	4.000
10	Klub Sportowy „Beniaminek 03”	Szkolenie dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć treningowych w zakresie boksu	33.985	16.000
11	Klub Sportowy „Beniaminek 03”	Szkolenie dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez prowadzenie zajęć treningowych w zakresie piłki nożnej	232.660	100.000
12	Klub Sportowy „Beniaminek 03”	Piłka nożna w każdym wieku	30.250	8.000
13	Liga Obrony Kraju	Szkolenie strzeleckie	54.684	10.000

14	Pomorskie Centrum Dalekowschodnich Sztuk i Sportów Walki	Szkolenie sportowe w zakresie sztuk i sportów walki	23.700	10.000
15	Starogardzki Klub Sportowy	Od przedszkola do seniora – szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki siatkowej	47.857,50	25.000
16	Starogardzki Klub Sportowy	Od przedszkola do seniora – szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki ręcznej	43.050	20.000
17	Starogardzki Klub Sportowy	Od przedszkola do seniora – szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie koszykówki	170.050	115.000
18	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu „KaEmKa”	Szkolenie dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zadań treningowych w zakresie piłki siatkowej	25.740	10.000
19	Uczniowski Klub Sportowy „Kociewie”	Organizacja pozalekcyjnych zajęć z akrobatyki sportowej	95.500	30.000
20	Uczniowski Klub Sportowy „Libero”	Siatkówka to moja pasja – szkolenie dzieci i młodzieży z zakresu piłki siatkowej	39.000	30.000
21	Uczniowski Klub Sportowy „Libero”	Szkolenie sportowe w II lidze kobiet	39.080	15.000
22	Starogardzka Akademia Piłki Siatkowej	Siatkówka w szkołach podstawowych ze Starogardzka Akademią Piłki Siatkowej	39.300	5.000
23	Uczniowski Klub Sportowy „Ósemka”	Rozwój i wzrost popularności pływania, pięcioboju nowoczesnego i triathlonu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Starogardzie Gdańskim	69.800	30.000
24	Starogardzki Klub Lekkoatletyczny „Filippides”	Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży z zakresu LA	32.569,22	6.000
Zakres zadania: podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej				
25	Kociewskie Stowarzyszenie Edukacji i Kultury „Ognisko”	XXIV Kociewski Konkurs plastyczny na Najciekawszą Szopkę Bożonarodzeniową	4.900	1.500
26	Stowarzyszenie Kobiety Kwiaty Kociewia	Kociewie przez gzyby haftem pielęgnowane	3.750	1.500
27	Klub Strzelecki Tarcza LOK Starogard Gdański	Kociewie Ojczyźnie	35.349	5.000
28	Stowarzyszenie Szwadron Kawalerii	Udział i organizacja wydarzeń związanych z kultywowaniem historycznych i patriotycznych tradycji 2 Pułku szwoleżerów Rokitniańskich	50.000	42.000
Zakres zadania: przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym				
Zadanie priorytetowe: Promowanie zdrowego stylu wolnego od uzależnień				
29	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Hufiec Starogard Gdański	Nasze Wspólne Wędrowanie VIII	12.500	12.500
30	Kociewski Parafialny Klub Sportowy „COR CORDIUM”	Ruch jest dla wszystkich	18.800	5.000
Zadanie priorytetowe: Prowadzenie zajęć edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania prowadzeniu pojazdów pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szkołach nauki jazdy i szkołach ponadgimnazjalnych				
31	Fundacja Rozwoju Edukacji i Społeczności Lokalnych „In Fortes”	Zajęcia warsztatowe – profilaktyka społeczna	12.040	12.040
Zadanie priorytetowe: Prowadzenie klubu abstynenta				

32	Klub Abstynenta „Razem”	Prowadzenie Klubu Abstynenta „Razem”	44.980	44.980
Zadanie priorytetowe: Prowadzenie punktu interwencji kryzysowej				
33	Pomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej w Starogardzie Gdańskim, filii Centrum Interwencji Kryzysowej PCK w Gdańsku	179.960	179.960
Zakres zadania: pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych osób				
34	Centrum Psychologiczno -Pastoralne "Więź"	Rodzina dalej razem	4.995	4.995
Zakres zadania: działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka				
Zadanie priorytetowe: Prowadzenie poradnictwa dla rodziców i przyszłych rodziców oraz ich edukacja, mająca na celu wzmocnienie i poprawę kompetencji opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą oraz edukacja rodziców na rzecz wychowania bez przemocy				
35	Stowarzyszenie Początek Nowego	TaMa – program psychoedukacyjny dla młodych rodziców	9.980	8.000
36	Stowarzyszenie Wspomagające Osoby ze Środowisk Dysfunkcyjnych „Można Inaczej”	Bycie mamą i tatą może być fascynujące	5.000	5.000
Zakres zadania: kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego				
Zadanie priorytetowe: Prowadzenie Archiwum Kocińskiego				
37	Towarzystwo Miłośników Ziemi Kocińskiej	Prowadzenie Archiwum Kocińskiego	9.000	9.000
Zadanie priorytetowe: Przygotowanie i realizacja programów artystycznych				
38	Stowarzyszenie Działań Teatralnych	Przygotowanie i realizacja programów poetyckich	28.000	25.000
39	Parafialny Zespół Caritas przy parafii p. w. Miłosierdzia Bożego	Przyjaciół mój - warsztaty muzyki gospel	4.000	3.000
Zadanie priorytetowe: Pozostałe zadania				
40	Stowarzyszenie Wspomagające Osoby ze Środowisk Dysfunkcyjnych „Można Inaczej”	Integracyjny pokaz mody z udziałem dzieci, młodzieży, seniorów, w tym również osób z niepełnosprawnością intelektualną i ruchową	3.500	3.500
41	Koło LOK Adamantos – Damy i Rycerze Księstwa Pomorskiego	Filmowa adaptacja dziejów historycznych Starogardu Gdańskiego	12.950	9.500
Zakres zadania: turystyka i krajoznawstwo				
42	Lokalna Organizacja Turystyczna „Kocińskie”	Starogard gdański - kajakiem, rowerem, spacerem odkrywam moje miasto	22.000	22.000
Zakres zadania: nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania				
Zadanie priorytetowe: Organizacja Rodzinnego Dnia Dziecka				
43	Caritas Diecezji Pelplińskiej	Rodzinny Dzień Dziecka	12.000	12.000
Zadanie priorytetowe: Pozostałe zadania				
44	Parafialny Zespół Caritas przy Parafii pw. Miłosierdzia Bożego	Pomóż zrobić mi to samemu	19.320	10.000
45	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Hufiec Starogard Gdański	Razem po zdrowie – Program Edukacyjny SKAUT	17.950	15.000
46	Ochotnicza Straż Pożarna	Szkolenie członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej z terenu Miasta Starogard Gdański	7.000	4.000

47	Stowarzyszenie Działań Teatralnych	Prowadzenie „Pracowni słowa i poezji śpiewanej” oraz przeprowadzenie warsztatów teatralnych w Zelgoszczy	10.984	8.000
48	KS Beniaminek 03	Dziś przedszkolak jutro mistrz	7.495	6.000
Zakres zadania: działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym				
Zadanie priorytetowe: działania na rzecz integracji wewnątrz i międzypokoleniowej				
49	Parafialny Zespół Caritas przy parafii pw. Miłosierdzia Bożego	Gotujemy i śpiewamy z babcią Krysią i wujkiem Markiem	5.850	3.000
50	Centrum Psychologiczno-Pastoralne „WIEŻ”	Razem silniejsi	6.755	3.600
51	Stowarzyszenie Działań Teatralnych	Piosenka jest dobra na wszystko	7.983	1.400
Zakres zadania: promocja i organizacja wolontariatu				
Zadanie priorytetowe: prowadzenie Starogardzkiego Centrum Wolontariatu				
52	Stowarzyszenie Wspomagające Osoby ze Środowisk Dysfunkcyjnych „Można Inaczej”	Starogardzkie Centrum Wolontariatu	40.000	40.000
Zakres zadania: działalność na rzecz osób niepełnosprawnych				
Zadanie priorytetowe: działalność na rzecz osób niepełnosprawnych				
53	Stowarzyszenie Wspierające Osoby z Zespołem Downa “DownUp”	Zespół Downa społecznie nie wyklucza II	3.990	3.990
55	Klub Kobiet “AMAZONKA”	“AMAZONKA” to kobieta wracająca do aktywnego życia poprzez rehabilitację fizyczną	5.516	3.000
56	Polski Związek Głuchych Oddział Pomorski	Cicho ale aktywnie	8.112	7.000
Zakres zadania: ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego				
57	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Zwierząt OTOZ „Animals”	Sterylizacja i kastracja bezdomnych zwierząt oraz wolno bytujących kotów, a także prowadzenie działań informacyjnych	22.000	22.000

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

Tab. nr 36. Wykaz organizacji, które otrzymały dotację w ramach „małych grantów”*

Lp	Nazwa oferenta	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1	2	3	4
1	Zespół Caritas Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa	półkolonie letnie	10.000
2	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób	Bawmy się sportowo, bo to zdrowo	2.010

	Niepełnosprawnych „PINOKIO”		
3	Kociewski Klub Biegacza	Szkolenie młodzieży w LA	6.700
4	Klub Karate Tradycyjnego	Organizacja zajęć pozalekcyjnych w karate	1.000
5	Kociewski Parafialny Klub Sportowy „Cor Cordium”	Żyj zdrowo na sportowo	5.000
6	Grupa Kolarska Starogard Gdański	Triathlon	300
7	Beniaminek 03	turniej międzynarodowy	5.000
8	Kociewski Parafialny Klub Sportowy „Cor Cordium”	Żyj zdrowo na sportowo	5.000
9	Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE	Promocja szlaków	5.000
11	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „PINOKIO”	Niepełnosprawni na skrzydłach wakacyjnych przygód	5.000
12	Parafialny Zespół Caritas przy parafii p.w. św. Wojciecha	zajęcia i warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień jako alternatywa wobec zagrożeń problemów alkoholowych	3.250
13	Stowarzyszenie Wspomagające Osoby ze Środowisk Dysfunkcyjnych „Można Inaczej”	Rodzicu! Tylko mnie kochaj	10 000
14	Klub Sportowy Beniaminek 03	Wypoczywaj z Beniaminkiem	10 000
RAZEM			73.260

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański

* stan na 31 lipca 2015 r.

Realizacja zadań publicznych przy udziale organizacji pozarządowych znacznie wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców Starogardu Gdańskiego, w tym starogardzkich rodzin. Zaangażowanie obu stron przynosi satysfakcję i chęć do podejmowania kolejnych wysiłków w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu lokalnym.

➤ **Rada Seniorów**

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa w Polsce jest już faktem powszechnie znanym i statystycznie udowodnionym. Sposób funkcjonowania osób dojrzałych w coraz większym stopniu będzie wpływał na życie społeczeństwa jako całości. Systematyczne powiększanie się populacji seniorów niesie za sobą konieczność kształtowania pod tym kątem polityk publicznych na różnych szczeblach organizacji państwa.

Radni Rady Miasta Starogard Gdański mając na uwadze solidarność międzypokoleniową oraz wagę i znaczenie aktywności środowiska osób starszych dla lokalnej społeczności, ich wiedzę i doświadczenie, dnia 24 czerwca 2015 r. podjęli Uchwałę Nr XII/100/2015 w sprawie powołania członków Rady Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2015 - 2018.

Podjęcie uchwały pozwala rozpocząć prace merytoryczne, tak oczekiwane przez starogardzkie środowisko seniorów.

➤ **Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych**

Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest organem doradczym Prezydenta Miasta Starogard Gdański reprezentującym osoby niepełnosprawne. Rada opiniuje przedsięwzięcia i inwestycje miejskie pod kątem dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych, reprezentuje sprawy osób niepełnosprawnych oraz podejmuje inicjatywy w sprawach dotyczących osób niepełnosprawnych.

Spółeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych składa się obecnie z 11 osób powołanych zarządzeniem Prezydenta Miasta Starogard Gdański z dnia 17 lutego 2015 r. spośród osób reprezentujących organizacje pozarządowe działające w mieście na rzecz osób niepełnosprawnych i przedstawicieli samorządu.

Działania Rady w 2014 roku:

- 1) wyrażanie opinii na temat barier architektonicznych i komunikacyjnych lokalnych przychodni lekarskich w stosunku do potrzeb osób niepełnosprawnych, głównie z dysfunkcją wzroku i słuchu. W zakresie tym Spółeczna Rada współpracuje z Komisją Zdrowia, Rodziny i Pomocy Spółecznej Rady Miasta Starogard Gdański;
- 2) działania zmierzające do udostępnienia basenu przy PSP nr 1 osobom niepełnosprawnym - starania o zamontowanie podnośnika dla osób niepełnosprawnych;
- 3) opracowanie i przeprowadzenie ankiety na temat warunków życia osób niepełnosprawnych w Starogardzie Gdańskim;
- 4) współpraca z instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu miasta;
- 5) bieżąca współpraca z Pełnomocnikiem Prezydenta ds Organizacji Pozarządowych, dzieci i Młodzieży i Osób Niepełnosprawnych w sprawach dotyczących zakresu działania Rady.

➤ **Kampania społeczna "Pudełko życia"**

Gmina Miejska Starogard Gdański kontynuuje rozpoczętą w 2014 r. kampanię „Pudełko życia”. W 2015 r. do 836 posiadaczy "pudełka" dołączy kolejne 600 osób. Kampanię realizujemy we współpracy z Kocińskim Centrum Zdrowia oraz Powiatem Starogardzkim. "Pudełko życia" zawierają w sobie naklejkę na lodówkę oraz kartę informacyjną do samodzielnego wypełnienia. W karcie znajdują się informacje dotyczące chorób, przyjmowanych leków, uczuleń potwierdzonych przez lekarza, miejscu przechowywania dokumentacji medycznej, czy też numery telefonów do najbliższych osób, które mają być poinformowane o ewentualnym pobycie w szpitalu. Informacja, jakie pacjent przyjmuje leki, na co jest uczulony, może skrócić czas udzielenia pomocy medycznej. Pudełka są dostępne nieodpłatnie w Miejskim Ośrodku Pomocy Spółecznej, klubach seniorów Spółdzielni Mieszkaniowej „Kocińskie”, Polskim Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polskim Związku Niewidomych Koło Powiatowe w Starogardzie Gdańskim, Polskim Związku Głuchych Oddział Pomorski Koło Terenowe w Starogardzie Gdańskim.

➤ **Projekty UE realizowane w Gminie Miejskiej Starogard Gdański na rzecz dzieci i rodzin w latach 2011 - 2015**

Gmina Miejska:

- 1) poprzez Miejski Ośrodek Pomocy Spółecznej w latach 2011 – 2013 realizowała projekt systemowe „Alpiniści”. W 2011 r. zaplanowano udział 100 beneficjentów, uczestniczyło ostatecznie 135 osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo w wieku aktywności zawodowej korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W edycji projektu 2012 – 2013 brało udział 140 beneficjentów. Celem głównym projektu było podniesienie motywacji do poprawy sytuacji życiowej osób bezrobotnych, klientów MOPS Starogard Gdański. Cele szczegółowe obejmowały: podwyższenie samooceny i poczucia własnej wartości, zwiększenie motywacji do zmiany trybu życia, nawyków zdrowotnych, podniesienie wiary we własne siły, określenie własnych możliwości i umiejętności – bilans predyspozycji zawodowych, nabycie umiejętności poruszania się po rynku pracy, uzyskanie bądź podniesienie kwalifikacji zawodowych;
- 2) od 1 sierpnia 2011 r. w pięciu starogardzkich szkołach podstawowych Wydział Spraw Spółecznych Urzędu Miasta koordynował projekt „Równy start” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu

Spółecznego. Był to projekt systemowy realizowany przez Samorząd Województwa Pomorskiego. Realizacja projektu miała na celu wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszenie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych. Grupą docelową byli uczniowie klas I – III starogardzkich szkół podstawowych: Nr 1, Nr 2, Nr 3, Nr 4, Nr 6. Wsparciem objęto 750 uczniów, którzy z przyczyn społeczno-ekonomicznych nie uczestniczyli w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych. W ramach projektu zorganizowano zajęcia specjalistyczne tj. korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, socjoterapeutyczne oraz rozwijające: języki obce, informatyka, teatralne, plastyczne, muzyczne, zajęcia sportowe. Budżet projektu wynosił 707.600,00 zł; projekt trwał do 31.07.2013 r.;

- 3) w Publicznym Gimnazjum Nr 3 w Starogardzie Gdańskim realizowała projekt „EUROPE – UNITY IN DIVERSITY” w ramach programu COMENIUS Partnerskie Projekty Szkół. Celem działania COMENIUS Partnerskie Projekty Szkół było wzmacnianie europejskiego wymiaru edukacji poprzez promowanie współpracy międzynarodowej, a także poprawa pod względem jakościowym i ilościowym partnerstw między szkołami oraz mobilności, w której uczestniczą uczniowie i kadra nauczycielska z różnych państw członkowskich. Budżet projektu wynosił 20.000 €; projekt trwał do 31 lipca 2014 r.;
- 4) w publicznych szkołach podstawowych Nr 1 i 4, w roku szkolnym 2013/2014 dla uczniów klas V realizowała projekt „Złap wiatr w pomorskie żagle wiedzy”; Pomorskie – dobry kurs na edukację, kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów w regionie poprzez edukację morską. Liderem projektu był Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, natomiast partnerem Fundacja Navigare Mateusza Kusznierewicza. Celem głównym projektu było wyrównanie szans edukacyjnych uczniów poprzez realizację programów rozwojowych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych w obszarze edukacji morskiej. W ramach powyższego projektu uczniowie zostali objęci systemem zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych podnoszących kompetencje kluczowe;
- 5) 6 czerwca 2014 r. podpisała umowę na realizację projektu „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Miejskiej Starogard Gdański”. W ramach tego projektu 50 osób, tzw. wykluczonych, otrzymało zestaw komputerowy wraz z opłaconym abonamentem internetowym. Grupę docelową projektu stanowią:
  - gospodarstwa domowe spełniające kryterium dochodowe upoważniające do otrzymania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, w tym uczniowie z rodzin trudnej sytuacji materialnej,
  - osoby niepełnosprawne,
  - osoby 50+, których przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty najniższych gwarantowanych świadczeń emerytalno – rentowych, które nie miały w domu komputera i dostępu do Internetu.

Również jednostki podległe, tj. wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja otrzymały – 15 laptopów, router i urządzenie wielofunkcyjne, natomiast SCK - dla potrzeb Uniwersytetu Trzeciego Wieku - został wyposażony w 10 laptopów, router i urządzenie wielofunkcyjne. Projekt będzie trwał do 31 grudnia 2015 r., natomiast w okresie 5 lat po jego zakończeniu Gmina Miejska Starogard Gdański zobowiązała się do opłacania abonamentu beneficjentom ostatecznym. Zakupiony sprzęt został przekazany na mocy umowy użyczenia, a po zakończeniu realizacji tj. po 31 grudnia 2020 r. stanie się własnością beneficjenta.

7. PODSUMOWANIE

Obraz rodziny starogardzkiej to obraz polskiej rodziny. Jak jest polska rodzina?
Oto fragmenty jednej z analiz na temat polskiej rodziny:

"Rodzina w Polsce przechodzi zmiany podobne do tych, które zachodzą w większości krajów europejskich, tempo tych zmian jest jednak wolniejsze niż tam, choć w ostatniej dekadzie tendencja do osłabienia rodziny zdecydowanie narasta. Liczba konkubinatów rośnie, wciąż jednak przeważają rodziny, których podstawą jest małżeństwo.

Polska znajduje się u progu dramatycznego kryzysu demograficznego.

Od 2009 r. maleje liczba zawieranych małżeństw. W 2013 r. zawarto ich 181 tys., co jest liczbą najmniejszą od 1945 r. – w 2012 małżeństw zawarto 203 tys. Małżeństwo, a co za tym idzie – oparta na nim rodzina, jest jednak coraz bardziej niestabilne.

Rozpada się prawie co trzecie małżeństwo – 316 na 1000 zawieranych. Liczba rozwodów wzrosła z 42,7 tys. w roku 2000 do 64,4 tys. w 2012.

Rośnie liczba rodzin niepełnych – najczęściej samotnych matek. Według ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2011, rodzin niepełnych z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu było 1,288 mln. Poprzedni spis, z 2002 r., odnotował 1,1255 mln takich rodzin. Od roku 1978 wzrost ich liczby jest blisko dwukrotny. Dziś co czwarta rodzina jest niepełna, a odsetek dzieci do lat 24 w takich rodzinach wynosi 18%.

3% Polaków żyje w związkach nieformalnych. 62 % spośród nich to ludzie młodzi, bez doświadczeń małżeńskich, choć 25% żyjących w ten sposób ma już za sobą małżeństwo, które się rozpadło. Spis powszechny z 2002 r. – pierwszy, który uwzględniał konkubinaty – wykazał ich 396 tys. Kolejny, z 2011, odnotował 643 tys. W 2012 r. poza małżeństwem urodziło się 22% dzieci.

Obecnie przeważa zdecydowanie model rodziny małodziejnej – z jednym lub dwojgiem dzieci. Według Spisu Powszechnego z roku 2011, wśród rodzin mających na utrzymaniu dzieci do 24 lat aż 53% ma jedno dziecko, 35% – dwoje. Łącznie stanowi to aż 88% rodzin.

Liczba rodzin wielodzietnych wciąż maleje. Ostatni spis powszechny wykazał 735 tys. rodzin z trojgiem dzieci i 273 tys. z czworgiem. W poprzednim, w 2002 r., odnotowano ich odpowiednio 944 tys. i 428 tys. Wśród matek w rodzinach wielodzietnych rośnie procent kobiet z wyższym wykształceniem. Odzwierciedla to powolną zmianę klimatu wokół takich rodzin, które powoli przestają być kojarzone z marginesem społecznym. Jak można sądzić, w dużej mierze jest to efektem świadomego działania rodzin wielodzietnych, które chcą wykazać, że ten stereotyp jest krzywdzący i nieprawdziwy. /.../

Jak twierdzi w wywiadzie dla KAI prof. Bożena Balcerzak-Paradowska, dyrektor Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, rosnąca liczba rozwodów wynika z tego, że „rodzina obecnie postrzegana jest coraz częściej nie jako owoc związku małżeńskiego, w którym przychodzą kolejne dzieci, lecz jako związek dwóch osób, w którym myślenie o dziecku pojawia się znacznie później”. Coraz ważniejsza staje się indywidualna samorealizacja, a rodzina bywa traktowana jak przeszkoda zarówno dla tejże samorealizacji, jak i dla zaspokajania rosnących potrzeb materialnych – zauważa badaczka.

Rośnie wiek zawierania małżeństw – obecnie wynosi on 28,5 roku dla mężczyzn i 26,4 dla kobiet.

Rośnie też przeciętny wiek urodzenia pierwszego dziecka – w 2012 r. wynosił on 29 lat.

Maleje współczynnik dzietności – przeciętna liczba dzieci przypadająca na jedną kobietę w wieku rozrodczym. W naszym kraju wynosi on 1,29 i jest trzeci od końca w Europie, przed Łotwą i Węgrami. Dla osiągnięcia prostej zastępowalności pokoleń niezbędny jest wskaźnik dzietności 2,1. /.../ W tej sytuacji nieuchronne jest zmniejszanie się liczby ludności Polski. Niedawno GUS zaprezentował swe najnowsze prognozy. W 2050 r. ma być nas 34 mln (33 mln 950 tys.), o 4,6 mln mniej niż w 2013 r.

Wydłużać się będzie przeciętny wiek życia, co jest następstwem lepszej kondycji psychofizycznej.

W 2050 r. co trzeci Polak będzie miał więcej niż 65 lat. Będziemy jednym z najstarszych społeczeństw Europy. /.../ Ogólnie rzecz biorąc, zmniejszająca się ilość ludności pracującej będzie musiała wziąć na siebie ciężar utrzymania ludzi starszych. Biorąc pod uwagę jedynactwo czy ograniczoną ilość dzieci w rodzinie, dzieci te nie będą w stanie unieść tych obciążeń. Oznaczać to będzie zwiększone wydatki nie tylko na system emerytalny ale i na służbę zdrowia i na usługi opiekuńcze. W tej chwili na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 42 osoby w wieku poprodukcyjnym, w 2050 r. będzie to 81 osób, tak więc wskaźnik ten ulegnie podwojeniu. /.../

Polski paradoks polega na tym, że we wszystkich badaniach młodzi Polacy deklarują, że rodzina jest na szczycie ich hierarchii wartości, deklarują też pragnienie dzieci. Praktyka jednak zdecydowanie przeczy tym deklaracjom. Dlaczego? Wśród głównych przyczyn należy wymienić brak adekwatnej polityki rodzinnej, mającej na celu wpieranie dzietności za pomocą odpowiednich instrumentów ułatwiających rodzinie ich przyjęcie i wychowanie. Tymczasem, w obecnej sytuacji każde dziecko powoduje zubożenie rodziny, a większa ich ilość oznacza przesunięcie się danej rodziny w obszar biedy. Dlatego kwestia odpowiedniej polityki rodzinnej jest podstawowym elementem polskiej racji stanu. Obecne instrumenty polityki rodzinnej: becikowe, ulga na dziecko oraz Karta Dużej Rodziny - są niewystarczające."¹²

Prezentowane dane demograficzne o Starogardzie Gdańskim ukazują malejącą liczbę mieszkańców, malejącą liczbę zawieranych małżeństw, wzrost liczb rozwodów, wzrost liczby dzieci wychowywanych samotnie przez jednego z rodziców, starzenie się naszej lokalnej wspólnoty.

Rok 2014, jak i lata poprzednie, był kolejnym rokiem działań Samorządu Starogardu Gdańskiego nie tylko na rzecz osób w sytuacji wymagającej interwencji służb, ale na rzecz szerszego społeczeństwa w zakresie aktywizacji, profilaktyki i poradnictwa. Działania profilaktyczne skierowane do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych muszą być rozumiane jako interdyscyplinarne działania zakładające wsparcie ze strony wszystkich służb i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Opracowanie:

*Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Starogard Gdański
na podstawie materiałów własnych i powierzonych*

Starogard Gdański, lipiec - sierpień 2015 r.

---

¹² Raport o rodzinie "Wiele zrobiono, niemało do zrobienia", www.stacja7.pl